Jaargang 110. Dingsdag, 1 April 1851. No. 26.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Deze Courant wordt uitgegeven des Dingsdags *en* Vrijdags. *De abonnements-prijs voor den jaargang* 1851 *is f* 8—32, *en* franco *per post f* 9—36; *voor het tweede kwartaal f* 2—08 *en per post f* 2—34.

AANBESTEDING.

Op VRIJDAG den 4den April 1851, des voormiddags te [illegible] uur, in een der appartementen van het Provinciehuis te *Groningen*, zal, door den STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS in de *Provincie Groningen*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste distrikt, onder nadere approbatie worden aanbesteed:

1. Het onderhouden van een gedeelte van den Provincialen grindweg van *Wehe* door *Leens* tot de herberg *Buitenlust* bij *Ulrum*, [illegible] stoepen, lang ongeveer [illegible] ellen; van en met den 1sten Mei 1851 tot en met ultimo Junij 1853.

2. Het bestraten met veldkeijen van een gedeelte van den grooten weg der 2de klasse, no. 1, van *Groningen* naar de *Zoutkamp*, in laatstgenoemde plaats.

3. Het verdiepen van de geul van het Boven-Reitdiep, tusschen de Stadshaven te *Groningen* en *Donghorn* en verder 500 el noordwaarts *Kostverloren*, in de nabijheid van *Groningen*.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden *bij enkele Inschrijving*.

De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, boven en behalve in het Provinciehuis te *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den Doelen, bij de Kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, Wedw. BONTEKOE, TEN HAVE en de wedw. DE JONGE, alle aan de Groote Markt; voorts bij den Kastelein PLAAT, in het Blaauwe Paard, bij den Kastelein VISSER, in de Zon, bij den Kastelein HOLSHEIMER, op den hoek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij den Kastelein MIDDELKOSTER, bij de Ebbingepoort, en bij den Kastelein VAN WARTUM, in de Altena; te *Zoutkamp* bij den Kastelein KNOL; te *Warfhuizen* bij de wedw. ELINGA; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Onderdendam* in het Gemeentehuis en in het Zijlvesterhuis; te *Bedum* bij de weduwe J. J. WEG; te *Appingedam* bij de Kasteleins EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij de Kasteleins TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES en de wedw. WEITS; te *ten Boer* in het Gemeentehuis; te *Termunterzijl* bij den Zijlwaarder; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij den Kastelein MONKHOST; te *Winschoten* bij den Kastelein WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij den Kastelein SMIT; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij den Kastelein DE BOER, en te *Zuidhorn* bij de wedw. OSSENTJUK.

De aanwijzing in *loco* zal plaats hebben den 29sten Maart 1851; — zullende voorts bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat J. A. VAN ESSEN en bij den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, beide te *Groningen*, nadere informatiën te bekomen zijn.

GRONINGEN, 10 Maart 1851.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd:
VAN LIMBURG STIRUM.

AANBESTEDING.

Op VRIJDAG den 4den April 1851, des voormiddags te 11 uur, zal, in een der appartementen van het Provinciehuis te *Groningen*, door den STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS in de PROVINCIE *GRONINGEN*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR VAN DEN WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, onder nadere approbatie worden aanbesteed:

1. Het aanleggen der Aardenbaan, het bepuinen en daarover begrinden van dezelve, van *Winschoten* tot *Morige*, tot de herberg van W. L. KRANENBURG, lang ongeveer 5650 Ellen.

2. Het vernieuwen van den Walmuur langs het Boterdiep, nabij den Kloktoren, te *Groningen*, met daarbij behoorende werken, verstratingen enz., alsmede het afbreken van voornoemden torenen het daarstellen van een Luidtoestel, met de leverantie van alle daartoe benoodigde materialen en arbeidsloonen.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden bij enkele inschrijving.

De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, boven en behalve aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken in *'s Gravenhage* en in het Provinciehuis te *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den Doelen, bij de Kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE en de wedw. DE JONGE, alle aan de Groote Markt; voorts bij den Kastelein PLAAT, in het Blaauwe Paard; bij den Kastelein VISSER, in de Zon; bij den Kastelein HOLSHEIMER, op den hoek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij den Kastelein MIDDELKOSTER, bij de Ebbingepoort, en bij den Kastelein VAN WARTUM, in de Altena; te *Zoutkamp* bij den Kastelein KNOL; te *Warfhuizen* bij de wedw. ELINGA; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Onderdendam* in het Gemeentehuis en in het Zijlvesterhuis; te *Bedum* bij de weduwe J. J. WEG; te *Appingedam* bij de Kasteleins EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij de Kasteleins TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES en de wedw. WEITS; te *ten Boer* in het Gemeentehuis; te *Termunterzijl* bij den Zijlwaarder; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij den Kastelein MONKHOST; te *Winschoten* bij den Kastelein WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij den Kastelein SMIT; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij den Kastelein DE BOER, en te *Zuidhorn* bij de wedw. OSSENTJUK.

De aanwijzing in *loco* zal plaats hebben Zaturdag den 29sten Maart; zullende voorts bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te *Groningen*, nadere informatiën te bekomen zijn.

GRONINGEN, 21 Maart 1851.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd:
VAN LIMBURG STIRUM.

BEKENDMAKING.

Achtervolgens artikel 8 van het Koninklijk besluit van den 6den Januarij 1831, no. 68 (*Staatsblad* no. 2), heeft Zijne Excellentie de heer MINISTER van FINANCIËN, bij resolutie van den 27sten dezer, no. 67, bepaald de **PRIJZEN**, het **OPGELD** daaronder begrepen, waarvoor de KOLLEKTEURS, SPLITTERS en DEBITANTEN der ***STAATS-LOTERIJ*** de **LOTEN** en **GEDEELTEN** van dien, voor de **VIERDE WEEK** der TREKKING van de LAATSTE KLASSE der 213de LOTERIJ, zullen mogen uitgeven, te weten:

BIJ VERKOOP:

Geheele loten	*f*	100
Halve	„ -	50
Vijfde	„ -	20
Tiende	„ -	10
Twintigste	„ -	5

Wordende de belanghebbenden bij deze herinnerd, dat bij voornoemd artikel van dat besluit uitdrukkelijk is vastgesteld, dat de Kollekteurs, Splitters en Debitanten gehouden zijn, om zich naar die prijsbepaling te regelen, en dezelve gedurig ter inzage voor het publiek beschikbaar te hebben.

GRONINGEN, 29 Maart 1851.

Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Groningen:
VAN LIMBURG STIRUM.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen*; — gelezen hebbende een besluit van den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, van den 20sten Maart 1851, no. 4 (*Provinciaal Blad* no. 43), houdende aanschrijving, om door openlijke bekendmaking de meeste publiciteit te geven aan de daarbij medegedeelde **VOORSCHRIFTEN** ten aanzien van de voor de Ingezetenen bestaande gelegenheid, om in de **KOLONIALE DIENST** te treden, en om de belanghebbenden daarbij tevens te verwittigen, dat de personen, die zich voor de KOLONIALE DIENST verlangen te verbinden, zich daartoe bij de PLAATSELIJKE of GARNIZOENS-KOMMANDANTEN zullen kunnen aanmelden, als zijnde deze gemagtigd om hen aan te nemen, zoo zij voldoen aan de vereischten, die deswege in de gemelde voorschriften zijn gegeven; —

Brengen het voorenstaande ter kennis van de Ingezetenen, met bijvoeging van de gemelde Voorschriften, invoege achter deze Notificatie volgende, tenwelken einde deze Notificatie met die Voorschriften in de *Groninger Courant* zullen worden opgenomen.

Gedaan te *Groningen* den 27sten Maart 1851.

Burgemeester en Wethouderen: H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

VOORSCHRIFTEN, IN ACHT TE NEMEN BIJ HET AANNEMEN VAN PERSONEN VOOR DE KOLONIALE DIENST

1) Als recruten kunnen worden aangenomen: *a*. Ongehuwde Nederlanders, nog niet gediend hebbende, van 18 tot 40 jaren, en tot 44, indien zij te voren gediend hebben, die, in alle opzigten gezond en vrij van alle zigtbare gebreken, bewijzen overleggen zoo van goed gedrag als van voldoening aan de nationale militie; terwijl voorts diegenen, welke minderjarig zijn, voorzien moeten wezen van eene behoorlijk gelegaliseerde toestemming van ouders of voogden, of van zoodanige personen, aan wien het toezigt over hen is toevertrouwd. *b*. Ongehuwde vreemdelingen, die ten aanzien van ouderdom, physieke geschiktheid en goed gedrag aan de voorwaarden, hierboven voor Nederlanders bepaald, voldaan, en voorts, voor zooveel zij behooren tot de Staten van den Duitschen Bond, wanneer zij voldoende bewijzen overleggen, dat zij zich van hunne militaire verpligtingen in hun land naar behooren hebben gekweten.

2) Voor de Koloniale dienst mogen *niet* worden aangenomen: *a*. Deserteurs, onverschillig van welken landaard. *b*. Gewezen militairen, die vroeger van den militairen stand vervallen zijn verklaard, of met een briefje van ontslag of met paspoort van de 2de soort zijn ontslagen. *c*. Manschappen, die vroeger in Oost- of West-Indië in de klasse van discipline zijn geweest. *d*. Uit Indië wegens ligchaamsgebreken ontslagen militairen, al zijn zij ook van die gebreken geheel hersteld.

3) Vroeger in Oost-Indië gediend hebbende militairen kunnen niet anders dan voor West-Indië, en omgekeerd, die in West-Indië gediend hebben, niet anders dan voor Oost-Indië worden aangenomen.

4) Het minimum der lengte voor de recruten wordt bepaald op 1,560 Nederl. el.

5) Het hand- en aanbrenggeld voor Nederlanders wordt voorloopig bepaald, respectievelijk op *f* 20 en *f* 6; zullende het handgeld worden uitbetaald, zoodra de recruut te Harderwijk herkeurd en geschikt is bevonden, en hem de krijgsartikelen zijn voorgelezen; het aanbrenggeld daarentegen, zoodra de man bij de voorloopige visitatie is goedgekeurd.

5) Voor vreemdelingen wordt noch hand- noch aanbrenggeld goedgedaan.

7) De manschappen zullen voor geen ander wapen, dan dat der infanterie, en niet anders dan als soldaat mogen worden aangenomen.

8) Voor recruten uit de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid wordt geen aanbrenggeld betaald, terwijl van het handgeld *f* 16 zal worden gegeven aan voornoemde Maatschappij, ter voldoening van de schuld van den aangenomen kolonist, om het even of die schuld meerder of minder bedraagt.

Schieten naar de Schijf.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat, volgens eene bij H. E. A. ingekomen missive van den Heer KOLONEL GARNIZOENS-KOMMANDANT te *Groningen*, van den 30sten dezer, de OEFENINGEN in het **SCHIETEN** naar de **SCHIJF** op DINGSDAG den 1sten April, op de daartoe bestemde plaats, een' aanvang zullen nemen, en wel op ALLE WERKDAGEN, van 's morgens zes uur af.

GRONINGEN, 31 Maart 1851.

Burgemeester en Wethouderen: H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* maken bekend, dat de **KRANEPOORT**, uithoofde van de daaraan te doene HERSTELLINGEN, voor den DOORGANG van **VOETGANGERS**, even als voor de PASSAGE van **RIJTUIGEN** is AFGESLOTEN, en dat nader zal worden aangekondigd, wanneer de gemeenschap door die poort weder zal kunnen worden opengesteld.

GRONINGEN, 31 Maart 1851.

Burgemeester en Wethouderen: H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

Attestatien de Vita.

Wordt geadverteerd, dat tot het afgeven der ATTESTATIEN DE VITA, ter bekoming zoowel van BURGERLIJKE en KERKELIJKE, als MILITAIRE PENSIOENEN, op den 1sten April 1851 verschenen, in een der Vertrekken van het Raadhuis dezer Stad zal worden gevaceerd, des voormiddags van 10 tot 1 uur, op de volgende dagen, als:

1) Voor de BURGERLIJKE en KERKELIJKE, benevens MILITAIRE OFFICIEREN en GEPENSIONEERDE WEDUWEN, op DONDERDAG en VRIJDAG den 3den en 4den April 1851.

2) Voor de GEPENSIONEERDE ONDEROFFICIEREN en verdere MANSCHAPPEN, op ZATURDAG den 5den April 1851.

(Zie de Nieuwstijdingen, enz., benevens nog eenige Ingezonden Stukken, in het Bijvoegsel.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Waartoe dient de Gymnastie (*)?

(Stemmen van geneeskundigen en anderen.)

Er is nog meer, waarbij we onze aandacht moeten bepalen, als wij het groote nut van *doelmatige* gymnastische oefeningen willen leeren kennen en waarderen. Wat wij nu zullen aanvoeren geldt vooral vele stedelingen, en dan niet alleen *kinderen* en *jongelieden*, maar ook *mannen* en *vrouwen*, die veelal eene zittende leefwijze hebben, of wel zoo weinig beweging ter bevordering hunner gezondheid erlangen, dat van de *driehonderd vijfenzeventig spieren*, die de bewegingswerktuigen van het ligchaam uitmaken, slechts weinigen door afwisselende contractiën in genoegzame beweging komen en dan nog zeldzamer worden geoefend.

Met den schranderen, ondervindingrijken geneesheer SCHELTEMA stemmen vele doctoren in, dat er bij de meeste stedelingen uit den beschaafden stand ophooping van bloed in den buik plaats heeft. Daar in den buik, zegt hij, is eene verzameling van groote bloedvaten, die zeer donker bloed voeren; dat zich langzaam beweegt en waaruit de gal afgescheiden wordt. Dat bloed wordt in de milt bewerkt. Nu is het zeer dikwijls het geval, vervolgt hij, dat bij eene zittende leefwijze, bij het stadsleven, dat bloed nog langzamer in die vaten rondloopt, zich ophoopt onzuiverder wordt, zoo dat de daaruit afgescheide gal mede onzuiver en ongeschikt wordt, om, zoo als zij doen moet, de spijsvertering te bevorderen, waardoor alzoo galziekten ontstaan. Tevens veroorzaakt de ophooping van bloed in die vaten eene verwijding en uitzetting daarvan; deze heeft zwakte dier vaten ten gevolge en zoo wordt dan reeds door de toegenomene wijdte en zwakte dier vaten, de bloedsomloop nog trager, het bloed meer opgehoopt en nog onzuiverder. Daaruit nu ontstaan de *aambeijen*, waarvan wij in het vorige stuk reeds met een enkel woord spraken, die de helft van het beschaafde menschdom plagen. De zoogenoemde aambeijen toch zijn niets anders dan uitgezette bloedvaten aan het einde van het darmkanaal. Die uitzetting veroorzaakt spanning, de spanning en de scherpte van het daarin bevatte bloed veroorzaakt pijn en jeukte; deze pijn en jeukte zijn weer prikkels, die de werkelooze vaten tot reactie aanzetten, en zoo worden zij dan weer dunner, en dat gaat zoo afwisselend voort, al naarmate dat de persoon een leven leidt, dat meer of minder gunstig op die kwaal werkt. Door spierwerkzaamheid, vooral van de armen en den rug, wordt in deze zaak veel nut gedaan; want het bloed, door beweging sneller rondgevoerd, wordt dan naar de bovenste ledematen afgeleid. Immers de oude regel komt hier te pas: *ubi stimulus, ibi affluxus*, waar de prikkel van werkzaamheid bestaat, daarheen worden de vochten gevoerd. (Eene waarheid, die door ouders en onderwijzers, om hoogst gewigtige redenen, nimmer te ernstig bij de opvoeding kan ter harte worden genomen). Zulke lastige kwalen worden echter beter vóórgekomen, dan genezen en hierom ook is het een dure pligt voor de ouders, om hunne kinderen in de gymnastiek te laten deelen of voor het minst zoodanige bewegingen te verschaffen, dat zulke en meer andere kwalen van dien aard, welke voor zoo velen tot den dood — die daardoor niet zelden wordt verhaast — eene *plaag* blijven, niet ontstaan, als geschieden kan door klimmen en klouteren, springen, dansen en loopen tot vermoeijens toe, te paard rijden, zwemmen, worstelen, enz., enz. De gymnastiek echter werkt gunstiger op de *harmonische versterking van al de spieren* en dan inzonderheid op die van den rug, den buik en van de armen, zoodat de gymnasticus, zelfs bij meer gevorderde jaren nog, zich niet zelden van deze en dergelijke kwalen kan vrijwaren.

Vraagt men verder naar de oorzaak van verschijnselen, als *kwaadsappigheid*, *bleek-* en *geelzucht*, *ongeregelde ontlasting*, *wormen*, *klieren*, *waterzucht*, *vermagering* en dergelijke kwijnende ziekten, bij menschen van middelbaren leeftijd? ook zij zijn dikwijls evenzeer een gevolg van gebrek aan genoegzame beweging.

Alleen bij den vrijen en ongehinderden omloop van het bloed worden de sappen behoorlijk vermengd en kunnen de vereischte afscheidingen bewerkstelligd worden. Dit is een heerschend gevoelen bij alle bekwame geneeskundigen. Wordt het ligchaam de noodige beweging onthouden, dan wordt het bloed waterachtig en de fijnere deelen blijven in de teedere vaten en in het celleweefsel achter; de maag wordt zwak en ongeschikt voor hare werkzaamheid; er ontstaan verstoppingen in de ingewanden en het ligchaam vertoont zich dan bleek en opgeblazen. De spieren worden slap, de ledematen verliezen de ronding, de beenderen hunne weerstandbiedende kracht en hardheid en worden niet zelden gekromd.

In het werkje van den meergenoemden schrijver worden wij nog opmerkzaam gemaakt op *bloedstortingen*, die kunnen voortkomen uit het doorbreken van door ophooping van het bloed verwijde vaten, waarvan wij boven spraken. Hij getuigt, dat hij daaraan menigeen binnen weinige uren zag bezwijken.

Ook wijst het ons op de *melancholie* en *hypochondrie*, die het geheele leven verbitteren en den mensch voor alles ongeschikt maken. Hij noemt teregt deze treurige verschijnselen een gevolg van de minachting van de regten des ligchaams, van verzuim der pligten, die men aan het ligchaam is verschuldigd.

Of, vraagt hij, zijn dat geene regten, zijn het geene billijke eischen van de natuur? En als dan zoo menigmaal van den kansel gesproken wordt van de pligten des menschen jegens zich zelven, zou dan niet ook uit den aard, den bouw en de gesteldheid des ligchaams menige regel moeten afgeleid worden, en eene pligten-leer van den mensch jegens zich zelven, kunnen en moeten opgemaakt worden? Immers naar de wetten die in mijn ligchaam heerschen, moet ik mijn ligchaam besturen, en niet handelen lijnregt in strijd met die wetten; en de wetten die in mijn ligchaam heerschen, die de godheid er in gelegd heeft, moet ik kennen, die moeten door mij geleerd worden, dat is een pligt, die op de opvoeders en ouders rust. En de straf voor het verzuim van dien pligt is verloren levensgeluk, verloren leven en verlies van geest en karakter; want men erkent dan toch tegenwoordig, *dat de geest lijdt door een ziek ligchaam, en dat in een slecht ontwikkeld ligchaam de geest ook altijd achterlijk is, of ten minste evenzeer onevenredig ontwikkeld, als het ligchaam.*

De kromme ruggegraat en de bultige schouders gaan niet zelden, ja meestal, met onevenredige geestontwikkeling gepaard. En wat is nu onevenredige geestontwikkeling? dat is, dat òf het verstand, òf het gevoel, òf eene soort van valsch vernuft de overhand heeft, òf het karakter op de eene of andere wijze van het geronde, opene, krachtige, ware, goede en schoone afwijkt.

Dit alles is wereldkundig, de ondervinding leert het, en toch telt men de kunst, om het ligchaam vroegtijdig, evenredig en krachtig te ontwikkelen, gering. Men meent ja, dat men het er wel bij kan doen, maar dat het toch eigenlijk niet behoeft, in plaats dat het eene *eerste* zorg van de opvoedkundigen, van de ouders, van den staat zijn zoude. — — — Wij ontkennen niet, dat er onder de ouders en onderwijzers velen gevonden worden, die deze zaak uit het regte oogpunt beschouwen en voor alles gaarne aan de eischen der natuur verlangen te voldoen; doch behalve dat de *meerderheid* zich in dezen schrikkelijk bezondigt tegen het kind, dat niet *mag* wat het *moet* en de natuur voor hetzelve eischt, strijdt de *minderheid* nog altijd te vergeefs tegen velerlei schrikkelijke kinderplagen, en tegen eene geforceerde wijze van wetenschappelijk onderrigt, welke bijna overal wordt gevolgd, die het geven eener *harmonische* opvoeding van ligchaam en geest *onmogelijk* maakt en menigen — menigen jongeling den weg afsnijdt, om eenmaal waardiglijk aan zijne bestemming te kunnen beantwoorden. Verfoeijelijke geest!! — Dit moet ons echter niet doen verflaauwen in den strijd tegen vooroordeel en dwalingen. Het geldt hier den jeugdigen mensch! Elk middel dat zijn tijdelijk en eeuwig welzijn kan helpen bevorderen, elke poging, om de oogen van minnadenkenden, aangaande gebreken in de volksopvoeding te openen, elke waarschuwing voor tegenkantingen en gebreken, die het goede werk kunnen belemmeren en den jeugdigen mensch opofferen aan een verdorven tijdgeest, achte men toch niet noodeloos! Men rigte

(*) Zie deze Courant van den 18den Maart.

vereenigingen ter verspreiding der Christelijke godsdienst en ter bevordering van zedelijkheid op zoo veel men noodig rekent, maar men vergete tevens niet, dat eene stichting voor de bevordering van den ligchamelijken welstand der jeugdige staatsburgers ook eene *vrome* en wel *zeer vrome* stichting is. „Het ligchaam is een tempel voor den Geest, door God gebouwd, schoon, heerlijk, edel gevormd. Wanneer zal de tijd aanbreken, dat de vromen dien tempel zullen helpen opbouwen tot verbetering van den menschelijken geest en tot eer van God? God heeft veel aan het ligchaam gegeven, veel er aan willen besteden, opdat de geest goed zoude kunnen werken; de vrome mensch volge dan zijn voorbeeld en bestede er ook *veel* aan." Met dezen wensch eindigen wij deze *tweede* bijdrage ter bestrijding van onkunde en vooroordeel omtrent de gymnastie.

Een Wenk.

Het is steeds aangenaam, wanneer men in zijne geboortestad bij voortduring mag ontwaren, dat het achtbare bestuur derzelve er onvermoeid op bedacht is, om in het gebrekkige te voorzien, en al wat van het oude nog bestaat en gemist kan worden, door verbeteringen of geheele vernieuwing een fraaijer aanzien te geven; getuigen de *kerkhoven*, de *bestrating*, de *bewaarscholen* en nog meer anderen, die van tijd tot tijd nut en verfraaijing hebben aangebragt.

Wenschelijk ware het dan ook, dat het achtbare bestuur zich eene niet aanzienlijke uitgave wilde getroosten, door het van stadswege laten wegnemen van een oud overblijfsel der bouworde van vroegere eeuwen: — ik bedoel den put, in het wijde van de Heerestraat, nagenoeg voor de behuizing van den heer LOHMAN.

De wegneming der rondstaande steenen van dien open put zoude gewis bij vele ingezetenen niet onaangenaam zijn, ook, vertrouw ik, voor diegenen, welke in dat aanzienlijk gedeelte, en wel in de nabijheid van den put woonachtig zijn; wanneer het achtbare bestuur alzoo konde besluiten, dáár, even als op de Vischmarkt en elders, een besloten overdekte laten maken, in zoodanigen smaak als het bestuur zal gelieven te bepalen, ten einde ook daardoor het ongerijf weg te nemen, dat den fatsoenlijken burger door dezen open put ondervindt, als voor zijne behoeften van het water geen gebruikt kunnende of durvende maken. — Want wie verzekert den gebruiker, dat bij nacht of ontijde niet alleen alle onreinigheid, maar ook voor de gezondheid schadelijke voorwerpen in gemelden put geworpen kunnen worden?

Het is bekend, dat gemelde verbetering bij wijze van omslag door de putgeregtigden door dezelve moet worden voldaan, zoo als zulks door de geheele stad plaats heeft en gewoonlijk jaarlijks voortdurend tot derzelver onderhoud wordt bijgedragen.

Evenwel in dit geval zoude het wenschelijk zijn, dat de regering, even als aan andere putten, zoo als bekend is, eene geldelijke tegemoetkoming, met overleg van den tijdelijken putmeester, zoude gelieven toe te kennen, naar gelang der kosten, welke die verbetering zoude bedragen.

Deze wenk zal bij uitvoering gewis genoegen geven, daar er ook voorbeelden kunnen ontstaan, dat door het loslaten der aanwezige ketting, tot het ophalen van het water aan de spil verbonden, hetwelk een geweldig geraas veroorzaakt, paarden met rijtuig, aldaar in de nabijheid aanwezig, op hol zouden kunnen geraken; buitendien zou deze verbetering veel tot het inwendig sieraad dezer stad verstrekken; waartoe hij hoopt, dat deze kleine wenk aanleiding moge geven.

X.

Kerknieuws.

HINDELOOPEN, 24 Maart. De kerkeraad der Hervormde gemeente alhier heeft, uit het te voren gemaakte twaalftal, het navolgende zes- en drietal verkregen (alphabetisch geplaatst): zestal: dd. *L. van Giffen*, *P. A. Koppius*, *W. Ladenius*, *U. W. Thoden van Velzen*, *S. Zandstra* en *W. Zegers*, *J.z.* Drietal: dd. *Koppius*, *Ladenius* en *Zegers*.

UITHUIZERMEEDEN, 24 Maart. Laatstleden Zondag had in het oostelijk gedeelte van Uithuizermeeden de bevestiging plaats van den beroepen kandidaat *H. R. Warmolts*, als predikant aldaar.

— Z. M. heeft goedgekeurd de uitgebragte beroepingen van predikanten door de kerkeraden der gem. hierna genoemd, als: van de Herv. gem. te Oldenbroek, op *A. P. A. du Cloux*, pred. te Losdorp; van de Nederd. Herv. gem. te Amsterdam, op *H. H. Sluiter*, pred. te Vlaardingen; van de Herv. gem, te Yerseke, op *Q. H. Poppe*; van de Herv. gem. te Burgh, op *P. J. Schilt*; van de Nederd. Herv. gem. te Utrecht, op *F. C. van den Ham*, th. dr. en pred. te Harderwijk; van de Herv. gem. te Polsbroek, op *A. van Toorenenbergen*; van de Herv. gem. te Leeuwarden, op *H. de Vries* pred. te Oudewater; van de Herv. gem. te Harlingen; op *H. C. Voorhoeve*, pred. te Leerdam; en van de Evang.-Luth. gem. te Tiel, op *J. H. W. Buckmann*.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 26 Maart, kapit. *Bolmeijer* twee Gebroeders en *de Groot* Wierdina Takelina, beide van Bremen; *Visser* vr. Luppina, van Leer; den 28sten *de Jong* Mina, van Hull; den 29sten *Post* Ardjoeno, van Batavia. — Te Texel den 26 Maart, *de Weerd* Anna Elisabeth, van Suriname; *Veeling* Catharina, van Stockton. — In het Vlie den 26 Maart, *Visser* IJmpke Visser, van Newcastle. — Te Helvoet den 26 Maart, *de Winter* Edouard, van Batavia. — Te Dordrecht den 28 Maart, *de Jong* Petrus Jacobus, van Marseille. — Te Patras den 24 Maart, *Oldenburger* Eduard, van Triest. — Te Corfu den 7 Maart, *Harms* Geertruida Alida, van Amsterdam. — Te Livorno den 17 Maart, *Potjewijd* Eppien, van Amsterdam. — Te Genua den 20 Maart, *Scherpbier* Jeltina, van Amsterdam. — Te St Ubes den 3 Maart, *de Groot* Harmonie, van Dordrecht. — Te Porto den 10 Maart, *Tuntelder* Geertruida, van Amsterdam. — Te Deal den 24 Maart, *de Vries* jonge Walrave, van Amsterdam naar Livorno; *Potjer* Emma Obina, van Rotterdam naar Bred.; *Sietzema* vier Gebroeders Veenhoven, van Rotterdam naar Liverpool. — Te Hull den 24 Maart, *Ouwehand* Westphalia, van Amsterdam. — Te Cardiff den 24 Maart, *Wygers* Willemina Jettina, van Dundalk. — Te Londonderrij den 20 Maart, *Doewes* Geerdina, van Dordrecht. — Te North Shields den 22 Maart, *Polter* Twee Broeders, van Amsterdam. — Te Yarmouth den 22 Maart, *Frankena* Verwachting, van Harlingen. — Te Aberdeen den 25 Maart, *Huisman* Hendrika, van Rotterdam. — Te Grangemouth den 25 Maart, *Wilken* Etta, van Gend. — Te Hamburg den 25 Maart, *Kort* Petronella, van Delfzijl; den 27sten *Pronk* Roelina, van Rotterdam; *Scherpbier* Goede Verwachting, van Smirna; *de Jong* Fennechiena en *Tiktak* Jantina Fennechina, beide van Antwerpen; den 28sten *Bakker* Margaretha Agnes, van Amsterdam; *de Haan* vrouw Gesina, van Makkum; *Bieze* Harmina, van Antwerpen; *de Weerd* Pieter, van Londen. — Te Bremerhaven den 24 Maart, *Drent* Tjapke Schuringa, van Amsterdam; *Dirks* vr. Zwaantje, van Groningen; den 26sten *Heins* Bina Margaretha, *Heins* Georgina en *Heins* Bouwina, alle drie van Harlingerzijl. — Te Christiansand den 13 Maart, *Schoon Alida*, van Amsterdam. — Te Warnemunde den 22 Maart, *Forma* Frauke, van Groningen; den 25sten *van der Veer* 3 Gebroed., van Harlingen. — Te Wismar den 20 Maart, *Faber* Hendrika Catharina, van Harlingen; *Jong* Catharina Cornelia, van Makkum. — Te Swinemunde den 21 Maart, *Wolkammer* Alberdina, van Amsterdam; den 26sten *de Boer* Engeliena Helena, van Heiligenhaven. — Te Nijburg den 26 Maart, *Waterborg* Carsina, van Groningen naar Aarhuus. — Te Tonningen den 23 Maart, *de Jonge* Elisabeth, van Bremen naar Koningsbergen; *Rasker* Margaretha, van Groningen naar Hadersleben; *Schoemaker* Tweelingen, van Groningen naar Coldingen; *Botten* Catharina Elisabeth en *Wilkens* Alberdina, beide van Delfzijl naar de Oostzee; *Voogt* Vriendschap, van Harlingen naar de Oostzee; *de Fries* Hoop op Welvaart, van Groningen naar de Oostzee. — Te Rendsburg den 21 Maart, *Hangelbroek* Willem Hendrik, van Groningen naar Stege; *Stoeldrayer* Adriana, van Groningen naar de Oostzee; den 24sten *Stuitje* Christina Johanna en *Hilbrands* vr. Wendelina, beide van Groningen naar Flensburg; *Brandt* Catharina Sophia, van Rendsburg naar Kiel; *Janssen* 2 Gebroeders, van Rendsburg naar Rostock; den 25sten *Drent* Anna Catharina, van Groningen naar Kiel; *Botje* Gesina Alida, van Harlingen naar de Oostzee; den 26sten *de Jonge* Ettina, van Bremen naar Koningsbergen; *Orre* 2 Gebroeders, van Harlingen naar de Oostzee; *Hansen* Sophia, van Holland naar de Oostzee.

In lading te Liverpool den 26 Maart, kapit, *Visser* Johanna Petronella, naar Petersburg.

Gepraaid den 20 Maart, op 45° Br., 10 W. L., het schip Boerhave, kapit. *Visser*, van Rotterdam naar Batavia.

Vertrokken van Amsterdam den 26 Maart, kapit. *Visser* Susanna, naar Suriname; den 27sten *Schuur* Johanna Ottina, naar Pernau; *Huisman* Onrust, op avontuur; den 28sten *Ouwehand* Germania, naar Hull. — Uit het Vlie den 25 Maart, *Flik* Geerdina Beerta, naar Dantzig; *Karsyns* Vriendschap, naar Stavanger; *de Vreede* Prudentia, *Bakker* Margaretha Agnes en *Stratingh* Jantina, alle drie op avontuur; den 26sten *Kamminga* Oldambt, naar Windau; *Puister* de Nijverheid, naar Randers; *Flik* Katharina en *Evers* Gesina Catharina, beide naar Stavanger; *de Groot* Arendina, *de Groot* Houthandel en *Kraan* vrouw Helena, alle drie naar Noorwegen; *Kwakenburg* Wilmina en *Mooy* Tiessina, beide op avontuur. — Van Helvoet den 26 Maart, *Schut* Gesina en *de Groot* Lucas Wildervank, beide naar de Oostzee. — Van Brielle den 26 Maart, *Lodewijks* Maria Johanna, naar Libau; *Hazewinkel* Onderneming, naar Dantzig; *Bekkering* Ariana, op avontuur. — Van Maassluis den 26 Maart, *Paap* Margaretha, naar Hamburg. — Van Zierikzee den 26 Maart, *Dethmers* Jonge Wycher, naar Noorwegen. — Van Vlissingen den 25 Maart, *Roozenbeek* Roelina, naar Hamburg; den 26sten *de Jong* Fennechiena, naar Hamburg. — Van Port au Prince den 23 Februarij, *Ruiter* Amicitia en *Lucht* Anna, beide naar Liverpool. — Van Bordeaux den 22 Maart, *Dik* Catharina, naar Rotterdam; den 24sten *Jonker* Willem Cornelis, naar Zwolle; den 21sten *Hazewinkel* Jonge Liefert, naar Rostock. — Van St. Nazaire den 22 Maart, *van der Wyck* Annechiena, naar Amsterdam. — Van Plymouth den 24 Maart, *Kuiper* Annechiena Elsina, naar Liverpool. — Van Hamburg den 25 Maart, *de Jong* Sikkolina Hoolies, naar Norkiöping; den 26sten *Joosten* Hendrika, naar de Wildervank. — Van Bremerhaven den 24 Maart, *Mudder* Onrust, naar Amsterdam; den 25sten *Homveld* Geertruida, naar de Oostzee. — Van Glückstad den 25 Maart, *Schoon* Alida, naar Amsterdam.

HAVRE, 24 Maart. Het schip Sophie Augustine, van Bordeaux naar Hamburg, is den 22sten dezer, 20 mijlen van Hamburg, overzeild en gezonken, doch het volk gered.

HARLINGEN, 29 Maart. Binnengekomen den 25sten kapit. *Visser* IJmkje Visser, van Newcastle; den 28sten *de Boer* Zeelust, van Drobak. — Vertrokken den 25sten *de Groot* Houthandel en *de Groot* Arendina, beide naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 30 Maart. Binnengekomen den 29sten kapit. *Jonkhof* de Eendragt, van Noorwegen. — Zeilklaar den 26sten *Scherpbier* de Vier Gebroeders, naar Noorwegen; *de Haan* Jantina Geziena, naar Koningsbergen.

DELFZIJL, 30 Maart. Binnengekomen den 28sten *Vennenga* Fenna, van Laurvich; *Legger* Geerdina en *Dijkstra* 3 Gezusters, beide van Osterrisöer; *Kraan* de Vriendschap, van Langesund; den 30sten *Stenger* Margaretha Catharina, van Osterrisöer; *Middel* Bouwina, van Krakeröe; *Fot* de Hoop, van Osterrisöer. — Vertrokken den 28sten *Oetzes* de Hoop, naar Emden; *Farma jr.* Jantje, van Amsterdam naar Leer; den 30sten *Drok* Garmdina en *de Vries* Vijf Gezusters van Amsterdam, beide naar Bremen.

TERMUNTERZIJL, 30 Maart. Binnengekomen den 26sten kapit. *Salomons* Aurora, van Bremen; *Douwes* Venus, van Oldenburg.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

27 Maart. J. R. Prins, Lammechiena (Schied.), v. Zaand. n. Memel.
H. H. Oldenburger, Sara Maria (Amst.), v. Schied. n. Windau.
H. H. Duit, Fennegina (Veend.), v. Gron. n. Koningsberg.

De Wind: den 27sten *O.*
ELSENEUR, 27 Maart 1851.

213de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

12*de Lijst.* No. 16000 en 15082 ieder een prijs van *f* 1000.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 31 Maart 1851, GEENE VERANDERING.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 28 Maart.

TARWE.		Zw. Zand	64 ℔ *f* 5,30	Bl. Voer	38 ℔ *f* 2,35
Oude Bak	70 ℔ *f* 7,00	Veen	62 » » 4,85	»	40 » » 2,50
Oml. N.	68 » » 5,70	»	64 » » 5,15	Zw. Voer	36 » - 2,20
» »	70 » » 6,10	N. GERST.		»	38 » - 2,35
» »	72 » » 6,50	Winter	52 ℔ *f* 3,20	»	40 » - 2,50
Old. »	68 » » 5,45	»	54 » » 3,50	BOONEN.	
» »	70 » » 5,85	»	56 » » 3,75	Paardb.	*f* 4,50 *f* 5,10,25
» »	72 » » 6,25			Duiveb.	*f* *f*
		Zomer	56 » » 3,50	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	58 » » 3,80	Gr. Gort p. m.	*f* 6,60,
O. Inlands.	66 ℔ *f* 5,00	Knobbe	60 » » 3,95		(75,90)
» »	68 » » 5,30	»	62 » » 4,25	Par. 100 N. ℔	*f* 9 a *f* 14
» »	70 » » 5,60	N. HAVER.		Koolz.	*f* 8,50 *f* 10
N.	62 » » 4,05	Dikke	38 ℔ *f* 2,30	Zomerz.	*f* 6,25,75
»	64 » » 4,45	»	41 » » 2,50	G. Mostz.	*f* 6 a *f* 8
N. BOEKWEIT.		»	44 » » 2,70	Raapol. p. v.	*f* 31 cont.
Gr. Zand	62 ℔ *f* 5,20	»	47 » » 2,85	Prijs der Boter	
»	64 » » 5,50	»	50 » » 3,25	½ Ton Nieuwm.	*f* 14,25
»	66 » » 5,80	Bl. Voer	36 » » 2,20		

Tarwe weinig ter veil en goed prijshoudend. — Rogge en Boekweit als genoteerd bij kleinigheden moeijelijk te plaatsen. — Gerst met geringen aanvoer wel zoo aangenaam. — Haver tot ruim vorige prijzen wel te plaatsen. — Boonen met geringe vraag. — Gort als voren. — Koolzaad bijna niet in omgegaan.

AMSTERDAM, 28 *Maart*. Tarwe en Rogge met weinig handel; Tarwe 129 ℔ o. b. Pools *f* 288; 128 ℔ b. Pools *f* 278; 127 ℔ geringe o. Rijn *f* 226, bij partij. — Rogge: 128 ℔ Anclammer *f* 185; 124 ℔ Anclammer *f* 185; 124 ℔ Pruiss. *f* 167; 116 ℔ gedr. *f* 143. — Gerst prijsh.; 110 ℔ j. Saal *f* 140; 114 ℔ Deens. *f* 134; n. Zeeuwsche Winter *f* 130. — Boekweit prijsh. met meer handel: 122 ℔ Groot-Brab. *f* 197; 113, 114 ℔ Frans. *f* 150, *f* 152.

Koolzaad dadelijk en het voorjaar ¼ £ hooger, najaar flaauw; op 9 vat dadelijk 57 £; April 57¼ £; Sept. 54 £. — Lijnzaad in een doen; 111 ℔ Petersb. *f* 305; 108, 109 ℔ dito *f* 300. — Raapolie dadelijk en op den 1sten Mei williger; op 6/w. *f* 34,75; Vlieg. *f* 33,75; Mei *f* 33.25 a 50 a *f* 32,75; Sept. en Oct. *f* 32.25; Nov. en Dec. *f* 32,50. — Lijnolie op 6/w. *f* 34,25; Vlieg. *f* 33,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 36; Vlieg. *f* 35.

LONDEN, 28 *Maart*. Inl. Tarwe vertoonde heden geene verandering; het weinige dat ter veil was, bedong de uiterste prijzen van den vorigen marktdag. In vreemde ging tot onveranderde prijzen tamelijk veel om. Gerst goed prijshoudend en Haver in enkele gevallen 6 p. hooger, beide met weinig handel. Boonen en Erwten onveranderd. Klaverzaad bij weinig omgang onveranderd.

VEEPRIJZEN.

LONDEN, 26 *Maart*. Op Smithfield-markt heeft de handel in vleesch geen verschil van eenig aanbelang met de prijzen van j.l. Vrijdag opgeleverd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 29 *Maart*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 56⅞, 57$\frac{1}{16}$, 57; Dito Certif. 4 pCt. 88, 88⅛, 88⅛; O. I. Leening 4 pCt. 87½; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 89, 89½, 89⅜. — BELGIE, 2½ pCt. 47$\frac{7}{16}$; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 47$\frac{9}{16}$, 47⅜, 47$\frac{9}{16}$. — FRANKRIJK, Obligatien 3 pCt. 53$\frac{7}{16}$. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. 14½, 14¾, 14$\frac{11}{16}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 14½, 14¾, 14¾; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 14$\frac{7}{16}$, 14$\frac{11}{16}$; Dito 3 pCt. 39¾; Dito Binnenlandsche à 6/m. 3 pCt. 35$\frac{13}{16}$, 35$\frac{15}{16}$, 35⅞; Coup. Ardoins 8$\frac{13}{16}$, 8⅞; Passive 6$\frac{7}{16}$, 6$\frac{11}{16}$, 6⅝; Fransche Uitgest. 6¼, 6½, 6½. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 37⅜, 37⅝, 37$\frac{7}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 36⅜, 36⅜, 36½. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 105; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 103¾, 103⅞; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 94⅝; Dito 4½ pCt. 94$\frac{5}{16}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. 86¾; Dito bij *Stieglitz & Co.* 4 pCt. 86⅜. — POLEN, Certific. 4 pCt. 76¾. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 69⅛, 69⅜; Dito Nieuwe 2½ pCt. 37$\frac{5}{16}$, 37⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. 77, 77⅛, 77⅛; Denem. 5 pCt. 99; Braz. 5 pCt. 88; Mexik. 5 pCt. 31$\frac{11}{16}$; Peru 4½ pCt. 82, ⅛, ⅛; Dito Uitg. 38; Gren. 1¾ pCt. 17$\frac{11}{16}$.

Holl. fondsen, die aanvankelijk iets flaauwer waren, blijven ten slotte nagenoeg als gisteren.

Van vreemde effekten waren Spaans. en Portug. iets aangenamer. In beide soorten was de handel vrij geanimeerd.

Oostenrijksche iets minder vast.

Uitg. Gren. v. 100 £ 4$\frac{5}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 2¼, Prolongatie 2¼, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur: Integralen 2⅝ pCt. 57; Ard. à 510 £ 14¼ a ⅜; Binnenl. 3 pCts. 35½ a ⅝.

AMSTERDAM, 30 *Maart*. EFFEKTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur.

Integr. 57. 4 pCts. 88⅛. Ardoins a £ 510, 15, 14¾. Dito a £ 170 14⅝, 15, 14¾, $\frac{13}{16}$. Dito a 85 £ 15, 14$\frac{15}{16}$. Dito Nieuwe 14$\frac{15}{16}$, ⅞. Dito Coupons 8⅞. Binnenl. 3 pCts. 36, $\frac{1}{16}$, ⅛, ⅛, ⅛, ¼. Passive 6⅞. Fransche Uitgest. 6⅞, ⅜, ⅞. Portug. 5 pCts. 37⅞, ⅝. Dito 4 pCts. 36⅞, ⅝, ⅝. Metalliek 5 pCt. 69¼. Dito Nieuwe 77⅛. Mexik. 31$\frac{11}{16}$. Uitgest. Peru 38¼. Onbep. Venez. 30.

In Spaansche fondsen zijn heden zeer belangrijke partijen tot verhoogde koersen omgezet. In de overige genoteerde effekten was de omzet van weinig beteekenis.

GOUDEN EN ZILVEREN SPECIEN.

10 Guldenstukk.	*f* 9.65 à 9.70	Piasters	*f* 2.55 à 2.60
Nieuwe Dukaten		St. van 5 fr.	2.34 „ 2.37
Ger. Dito	5.60 „ 5.70	Brab. Kroonen	2.65 „ 2.70
Guinjes		Fransche Dito	2.70 „ 2.75
Eng. Souv.	11.75 „ 11,85	Pruiss. Thaler	1.74 „ 1.77
Pistolen	9.50 „ 9.60	Baren Goud en Specien à *f* 1442.60 p.	10¼ à 11½ pCt.
Louis d'or	10.90 „ 11.00		
St. van 20 fr.	9.40 „ 9.50	Ned. pond fijn	
Napoleon d'or	„	Zilv. v. 900 à 300	*f* 104.50 à 105.

ADVERTENTIEN.

Programma der Tentoonstelling voor Land- en Tuinbouw,

TE HOUDEN TE GRONINGEN,

op DEN 24, 25 en 26 SEPTEMBER 1851.

Art. 1. *De Kommissie van Landbouw in de Pro[...] Groningen*, door de toelage der Staten van dit Gewest [...] 1851 daartoe in staat gesteld en in verband — voor zooveel [...] tuinbouw betreft — met de *Afdeeling voor ooft- en tuin[...] van het Departement Groningen der Nederlandsche Maatsch[...] ter bevordering der Nijverheid* — zal gelegenheid geve[...] het tentoonstellen van voorwerpen tot den land- en tuin[...] betrekkelijk en hoopt de inzending van talrijke, fraai[...] nuttige voorwerpen aan te moedigen door het uitloven [...] volgende belooningen:

a. eene *zilveren* medaille voor de beste *dikke brouwh[...]*
b. „ „ „ „ „ „ *witte voêrhave[...]*
c. „ „ „ „ „ „ *zwarte voêrha[...]*

Het ingezondene zal moeten zijn van het gewas van 1[...] ter hoeveelheid van 1 N. mud gedorscht en behoorlijk sc[...] gemaakt graan, benevens 5 ongedorschte schoven, niet [...] der dan 5 palmen in omtrek houdende.

Voor die haver, welke de beoordeelaars daartoe zullen [...] wijzen, zal, in plaats van de *zilveren*, de *gouden* med[...] gegeven of, naar de keus des bekroonden, *f* 40 bij de z[...] ren medaille gevoegd worden, wanneer de Inzender, [...] tijd en plaats in de stad Groningen daartoe door de Komm[...] aan te wijzen, vóór den 1 Maart 1852, 20 mudden van [...] haver tot zaaizaad zal hebben afgeleverd tegen den markt[...] van den dag der inzending op deze Tentoonstelling.

d. eene *zilveren* medaille voor de beste *grijze boekweit* [...] hoeveelheid van ten minste een half N. mud ingezonden;

e. eene *zilveren* medaille voor de beste *groene velderw[...]* ter hoeveelheid van ten minste een vierde N. mud ingezon[...]

f. eene *zilveren* medaille voor de beste *ronde* of *kaap[...] duivenboonen*, ter hoeveelheid van ten minste een half N. [...] ingezonden;

g. eene *zilveren* medaille voor de beste *bruine boonen*, [...] hoeveelheid van ten minste een vierde N. mud ingezonden[...]

h. eene *zilveren* medaille benevens *f* 25 voor de beste *bo[...]* ter hoeveelheid van ten minste ⅛ vat ingezonden;

Bij deze, onder *d, e, f, g en h* vermelde inzendin[...] zal moeten worden bijgevoegd eene verklaring van den B[...] gemeester der gemeente, of van twee welbekende en vertro[...] de personen, dat het voortbrengselen zijn van de provi[...] Groningen en dat zij, wat de gewassen betreft, niet in m[...] tuinen, maar op den akker geteeld zijn.

f. Eene *gouden* medaille (of *f* 50 naar keuze des bekro[...] den) of eene *zilveren* medaille, beide naar het gewigt van [...] ingezondene, voor een in dit gewest nieuw of verbe[...] *werktuig* voor grondbewerking, zaaijing, wieding, ino[...] ting enz. van het gewas of tot bereiding van veevoed[...] waarvan eenig meer of min belangrijk nut voor den landbo[...] in dit Gewest te wachten is.

De Kommissie houdt aan zich het regt om, wanneer zij [...] noodig oordeelt, het ter beoordeeling ingezonden werkt[...] vooraf op hare kosten te laten beproeven.

De Tentoonstelling wordt voorts opengesteld tot het ter [...] zigtiging plaatsen van alle voortbrengselen der landhuis[...] ding, met uitzondering echter van *levend* vee, en tot het [...] toonstellen van landhuishoudelijke werktuigen of gereedschap[...] terwijl de Kommissie van Landbouw herinnert aan haar v[...] nemen om, zoo ver hare geldelijke omstandigheden haar [...] mogelijk maken, medailles of andere belooningen toe te [...] nen aan de Inzenders van bijzonder fraaije of nuttige vo[...] werpen of ook aan schriftelijke mededeelingen. Zij maakt [...] waarde der toe te kennen belooningen geheel en al afhanke[...] van de belangrijkheid van het ingezondene voor den landbo[...] van de provincie Groningen.

Wanneer de geldelijke en andere omstandigheden der Ko[...] missie zulks toelaten, hoopt zij in Mei 1852 eene Tentoon[...] ling van *Vee* te houden en in den herfst van datzelfde ja[...] zoo mogelijk, de inzending van beste *tarwe* en *boonen* [...] zaaizaad, op gelijksoortige wijze als thans met de *haver* pl[...] heeft, aan te moedigen.

Art. 2. De door den heer U. G. SCHILTHUIS, J.z., aan [...] Kommissie ingezondene en met de *gouden* medaille bekroon[...] zeer rijke verzameling binnen- en buitenlandsche *gran[...] peulvruchten*, *oliezaden* enz. zullen op deze Tentoonstelli[...] weder bezigtigd kunnen worden; terwijl de Inzender op [...] genomen heeft voor hen, die dit op hunne kosten zullen v[...] langen, zaaizaad van de vreemde onder deze voorkomen[...] soorten van elders te ontbieden.

Art. 3. Door de *Afdeeling voor Ooft- en Tuinbouw* word[...] in het bijzonder uitgeloofd:

eene *zilveren* medaille benevens *f* 25 voor de schoonste v[...] zameling bloem- en potgewassen;

eene *zilveren* medaille voor de schoonste en grootste ver[...] meling vruchten;

eene *zilveren* medaille voor de schoonste en grootste ver[...] meling groenten en wortelgewassen;

eene *zilveren* medaille, voor rekening van den hoogleer[...] TH. VAN SWINDEREN, voor de schoonste verzameling bloeijen[...] planten (in potten) tot een en hetzelfde geslacht behoorend[...]

eene *zilveren* medaille, voor rekening der Leden van het *B[...] stuur der Afdeeling voor Ooft- en Tuinbouw*, voor de schoon[...] verzameling afgesneden *Dahlia*-bloemen.

Art. 4. Wanneer de mededinging naar eenigen prijs, he[...] zij van de *Kommissie van Landbouw*, hetzij van de *Afdeeli[...] voor ooft- en tuinbouw*, gering is, zal het best van de da[...] voor ingezondene voorwerpen niet bekroond worden, indie[...] het ook niet op zich zelf der bekrooning waardig is

Art. 5. De Tentoonstelling zal geopend zijn in het *Co[...] certhuis* te Groningen, op Woensdag den 24sten September [...] van des namiddags te 3 uur tot des avonds te 9 uur, e[...] Donderdag en Vrijdag den 25sten en 26sten September, va[...] des morgens te 10 uur tot des avonds te 9 uur.

Art. 6. De voorwerpen moeten aan het lokaal der Ten[...] toonstelling worden aangebragt op Dingsdag den 23ste[...] September van des morgens 9 tot des namiddags 2 uur.

Voorwerpen, die voor spoedig bederf vatbaar zijn, zulle[...] ook nog worden aangenomen op Woensdag den 24sten Sep[...] tember, des morgens van 7 tot 10 uur, en zullen, als he[...] noodig is, door de inzenders van tijd tot tijd mogen wor[...] den vernieuwd.

Art. 7. Bij de aanbrenging der voorwerpen, welke vracht[...] vrij behoort te geschieden, zal een ieder moeten opgeven [...] of hij het door hem ingezondene ook buiten de beoordeelin[...] wil houden voor de uitgeloofde prijzen. — Men vooronder[...] stelt, dat de eigenaars der voorwerpen, waaromtrent geen [...] zoodanige uitzonderende bepaling gemaakt is, naar die pre[...] miën wenschen mede te dingen.

Art. 8. Het Bestuur der Tentoonstelling zal bij de aan[...] neming der voorwerpen de meest mogelijke inschikkelijkhei[...] in acht nemen, maar houdt toch het regt aan zich, om [...] de plaatsing te weigeren van enkele stukken, die het voo[...] de Tentoonstelling geheel ongeschikt rekent.

Art. 9. De beoordeeling zal geschieden door leden van de [...] Kommissie van Landbouw en van het Bestuur der Afdeeling [...] voor Ooft- en Tuinbouw, voorgelicht door deskundigen, die [...] daartoe voor verschillende vakken zullen uitgenoodigd worden [...] terwijl het Bestuur der Tentoonstelling zich van alle mede[...] beoordeeling onthouden en zorgen zal, dat de beoordeelaars [...] met de namen der mededingende Inzenders zoo min mogelijk [...] bekend gemaakt worden.

Met uitzondering van die voorwerpen, welke een nader [...] onderzoek vereischen en waaromtrent later berigt zal gegeven [...]

rden, wordt de uitspraak der beoordeelaars dadelijk bij de Tentoonstelling bekend gemaakt.

Art. 10. De voorwerpen moeten worden teruggehaald op Zaturdag den 27sten September 1851, des morgens van 9 tot 12 uur. Geene voorwerpen zullen echter mogen worden afgegeven, dan in tegenwoordigheid van een der Leden van het Bestuur, op vertooning van een Kaartje, dadelijk bij het brengen derzelve te bekomen.

Art. 11. Aan een' ieder' wordt toegang tot de Tentoonstelling verleend tegen betaling van 25 Cents, waarvoor een ieder eene dame mag medebrengen. Alle inzenders echter van geplaatste voorwerpen, de Staten der provincie Groningen en de Leden van de Kommissie van Landbouw, van het Bestuur der Tentoonstelling, de Mede-beoordeelaars en de Leden van de Afdeeling voor Ooft- en Tuinbouw van het Departement Groningen der Ned. Maatschappij van Nijverheid hebben, met hunne dames, geheel vrijen toegang.

Art. 12. Het Bestuur der Tentoonstelling bestaat uit de Heeren:

H. C. REINDERS,
H. C. VAN HALL, *President.*
Jhr. Mr. T. J. VAN IDDEKINGE,
J. SWAAGMAN, JR., *Secretaris.*
Jhr. Mr. W. GOCKINGA,
M. HESSELINK, JR.,
Dr. P. TRESLING;

tot welke men zich om nadere inlichtingen kan vervoegen.

Aan boord van den Schipper **H. W. BEERTHUIS**, bij den Apoortenboog, is te bezigtigen, à **25** Cents, een zeldzame, misschien nooit alhier geziene **VISCH**, hebbende de verbazende zwaarte van minstens **700 halve Ned. ponden.**

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

H. F. OOSTHOF,
van *Beerta*,
met
J. T. POPPENS,
van *Nieuw Beerta.*

BEERTA, 27 Maart 1851.

*** Getrouwd:

D. FRANKEN
met
A. POTT.

OUDE PEKELA, 27 Maart 1851.

*** Getrouwd:

Mr. **H. S. STEENSTRA TOUSSAINT,**
Advokaat,
met
F. H. WIJCHGEL VAN SCHILDWOLDE.

GRONINGEN, 28 Maart 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel mijne geliefde Echtgenoot T. BAKKER van een dood MEISJE.

SAAXUM, 24 Maart 1851.

Ds **J. P. BRUINWOLD RIEDEL.**

*** Bevallen van eene *DOCHTER* E. T. HEUKERS—CORBELIJN.

GRONINGEN, 28 Maart 1851.

*** Mijne geliefde Echtgenoot, geb. AUGUSTE BAUM, beviel heden voorspoedig van een' wélgeschapen ZOON.

GRONINGEN, 29 Maart 1851.

J. W. MUCHALL.

*** Bevallen van eenen ZOON J. M. POTT, geliefde Echtgenoot van

F. D. GREVEN.

NIEUWE PEKELA, 29 Maart 1851.

*** Heden overleed, na eene hevige ongesteldheid van slechts 7 dagen, mijne dierbare Echtgenoot IDIANA IPES BORGMAN, in den ouderdom van bijna 39 jaren, mij 7 Kinderen nalatende uit eene echtvereeniging van ruim 15 jaren.

SCOTSCH PLAINS (Staat *New-Jersey*, in *Noord-Amerika*), 20 Februarij 1851.

H. VAN HOUTEN, E.z.

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna 43 jaren, Mr. HENDRIK JAN KIJMMELL, *Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Lid van het Collegie van Heeren Gedeputeerde Staten van Drenthe.*

HOOGEVEEN, 28 Maart 1851.

*** Heden overleed mijne mij zoo dierbare Zuster ALIDA FEIJEN, in den ouderdom van 44 jaren en 5 maanden, na eene ziekte van ruim 4 weken.

WINSCHOTEN, 24 Maart 1851.

H. FEIJEN, *R.-K. Pastoor.*
Mede namens Broeders en Zusters.

*** Heden overleed mijn dierbare Echtgenoot H. ALTING, in den ouderdom van bijna 72 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van circa 28 jaren. 8 Kinderen, waarvan er 5 uit een vroeger huwelijk van den Overledene, treuren met mij over dit, voor ons zoo smartelijk verlies.

GRONINGEN, 27 Maart 1851.

C. BAKKER,
Wedw. H. ALTING.

*** Tot onze diepe droefheid overleed heden, na eene ongesteldheid van bijna vier weken, ons veel geliefd jongste Kindje MARIA DIEDERICA, slechts tien maanden oud.

D. C. RADEMAKER,
Evang. Luth. Predikant.
M. J. F. RADEMAKER NOORDBERGH.

WINSCHOTEN, 27 Maart 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Mijne innig geliefde Dochter JOHANNA MARGARETHA DE MOL MONCOURT is heden, tot diepe droefheid van mij en hare Broeders en Zusters, in den bloeijenden leeftijd van 26 jaren overleden.

SNEEK, 29 Maart 1851.

N. LOFFELT,
Wedw. S. S. DE MOL MONCOURT.

Eenige kennisgeving.

*** Door **J. OOMKENS, J.ZOON**, is heden uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

OOMKENS' REGERINGS-ALMANAK
voor 1851,
van en voor de Provincie Groningen,

in 8vo, cartonnen band. XIXe Jaargang, à *f* **1—25.**

Inhoudende, buiten en behalve den gewonen Kalender, de Alphabetische Naamlijst der Jaar-, Paarden-, Beesten- en Weekmarkten, de opgaaf van het afvaren der Trekschuiten, Veer- en Dorpschepen, het vertrekken der Diligences, Post- en Vrachtwagens, Stoombooten, Barges en van de Brievenpost, Portlijst, enz.: NAAMLIJST van het KONINKLIJK GESLACHT en andere REGERENDE VORSTEN, van Groot-Officieren van de Kroon, Ministers van Staat, Kabinetsraad, Raad van Ministers, Staten Generaal, Eerste en Tweede Kamer, Raad van State, Staatsraden, Algemeene Rekenkamer, Ministeriën, Hooge Raad der Nederlanden, Commissarissen des Konings in de Provinciën, Koninklijke Akademie te *Delft*, Synoden der onderscheidene Godsdienstige Gezindheden, Koninklijke Militaire Akademie, Gouverneurs der Koloniën, Handel-Maatschappij, West-Indische Maatschappij, Entrepôt-Dok, en Inrigting van Onderwijs in Koophandel en Nijverheid, enz. — Voorts NAAMLIJST van Z. Exc. den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS in deze *Provincie*, Staten, Gedeputeerde Staten, Griffier, Commiezen, Adjunct-Commiezen, Klerken, enz., Ommelander kas, Militair Kommandement van *Groningen* en *Drenthe*, Provinciaal Geregtshof, Arrondissements-Regtbanken te *Groningen, Winschoten* en *Appingedam*, met derzelver Procureur Generaal, Advokaat-Generaal, Officieren, Griffiers, Substituut-Griffiers, Zitdagen, Advokaten, Procureurs, Deurwaarders. — Kantongeregten, derzelver zitdagen, Notarissen, Collegiën van Regenten over de gevangenissen, Kamer van Koophandel, Consuls en Agenten van Buitenlandsche Mogendheden. — DIRECTE BELASTINGEN, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, Directeur, Controleurs, Ontvangers, Rijks-Advokaat, enz., GRONDBELASTING, Controleurs der Directe Belasting en het Kadaster, Ambtenaren bij de Belasting op den TURF. — Vereenigd Bureau van VERIFICATIE voor de COMPTABILITEIT voor de Provinciën *Vriesland*, *Groningen* en *Drenthe.* — INDIRECTE BELASTINGEN, REGISTRATIE, Zegel, Griffie-, Hypotheek-, Kadaster-, Successieregten en Domeinen, derzelver Directeur, Inspecteurs, Ontvangers, Bewaarders, enz. — Arrondissements-Betaalmeesters, Houtvesters, Waarborg van Goud- en Zilverwerken, Directie der Maatschappij van Landeigenaren, POSTERIJEN. — HOOGER ONDERWIJS, Hoogeschool, met opgaaf van het getal der Studenten op den 31sten December 1850, Naamlijst van Curatoren, Professoren en verdere Akademische Ambtenaren, Curatoren, Rectoren en Præceptoren van Gymnasiums en de Latijnsche Scholen. — MIDDELBAAR en LAGER ONDERWIJS, Commissie van Onderwijs, Stedelijke Schoolcommissie, Commissiën over de Stads-Bewaarscholen, Schoolonderwijzers, derzelver rang en standplaats, verdeeld in zes Distrikten, Commissie van Landbouw. — WATERSTAAT, Administratie van den Waterstaat en onderscheidene Commissiën derzelve. Zijlvestenijen, Schepperijen, Strandvonderij en Loodswezen. — BESTUUR der STAD *GRONINGEN*, Burgemeester en Wethouders, Raden, Secretarissen, Klerken, Kiezers, Policie, Stedelijke Ambtenaren, Stads Kantoor, Kantoor des Stads-Veenen, Stedelijke Belastingen, Stads-Fabrikaadje, Waag en Boterhuis, Collegie van Zetters, van Inkwartiering, van Onderstand, Commissarissen voor de Korenbeurs en verdere Stedelijke inrigtingen ten dienste van den Handel, verdere Stedelijke Ambtenaren, Stads Muzikanten, Wijkmeesters, Brandwezen, Opper-Brandmeester, enz., Poortiers, Korenmeters. — BESTUUR DER GEMEENTEN, welke door een *Stedelijk Bestuur* geadministreerd worden. — STAAT, AANDUIDENDE het PERSONEEL der PLAATSELIJKE BESTUREN in de PROVINCIE, als: Naamlijst van Burgemeesters, Wethouders, Assessoren, Secretarissen en Ontvangers van de onderscheidene Gemeenten, derzelver onderhoorige Dorpen, Gehuchten, Buurtschappen en getal Zielen van iedere Gemeente, Veldwachters, — Opgaaf der Bevolking, verdeeld in Kantons en Arrondissementsgeregten, — Opgaaf van Geborenen, Gehuwden en Overledenen in de Stad *Groningen* van 1841—1850. — EEREDIENST, Hervormde Gemeente, Collegie van Toezigt op de Kerkelijke Administratie der Hervormden, Provinciale Kerkbesturen, Predikanten, verdeeld in Klasses, Ringen en Kluften, Kerkvoogden, Notabelen, Ouderlingen, Diakenen en Kollektanten. — KERKBESTUUR van de Christelijke Afgescheidene, Waalsche, Doopsgezinde, Luthersche, Roomsche en Israëlietische Gemeenten in de *Stad en Provincie.* Commissiën van Geneeskundig Onderzoek, Stads Ziekenhuis, Doctoren in de Genees-, Heel- en Vroedkunde, Chirurgijns, Heel- en Vroedmeesters, Apothekers, Droogisten, Tandmeesters, Vroedvrouwen. Officieren der D.D. Schutterij in de *Stad* en van de 6 Bataljons Rustende Schutterij met derzelver Schuttersraden in de *Provincie.* — GENOOTSCHAPPEN, MAATSCHAPPIJEN en INSTITUTEN, derzelver OORSPRONG en BEDOELING, als: *Pro Excolendo jure Patrio*, Instituut voor Doofstommen, Akademie van Beeldende Kunsten, Bouw-, Toegepaste Werktuig- en Zeevaartkunde, onder den naam *Minerva*, Genootschap ter Bevordering der Natuurkundige Wetenschappen. Commissie van Spijsuitdeeling, Boekverkooper-Collegie, Kunstlievend Genootschap ter Bevordering van Teeken- en Schilderkunst, onder den naam *Pictura*, Zeemans-Collegie *de Groninger Eendragt*, Groninger Brandwaarborg-Maatschappij, Genootschap van Nijverheid, Vrouwenvereeniging, Algemeen Diaken-Gezelschap der Nederduitsche Hervormde Gemeente, Werkhuis, Armenwoningen. Patronaat en Broodbakkerij, Groninger Zee-Assurantie-Maatschappij, Roomsch-Katholijke Leesinrigting te *Groningen*, Vereeniging Liefde tot God en onze evennaasten, Ned. Onderw. Genootschap, Gesticht voor Pleegzusters, Instelling van Liefde, Begrafenisfonds, Spaarkas, Handboogschutterij *Soranus*, Vereeniging voor Dienstboden, Vereeniging van Handelaren, Onderl. Brand-Waarborg-Maatschappij voor de Stad, Instelling *Wessel Gansevoort*, R.-K. Algemeen Diaken-Gezelschap, Vereeniging Nut en Genoegen, Maatschappij van Nijverheid en tot Nut van 't Algemeen met 33 Departementen, Nederlandsch Zendeling en Bijbelgenootschap, Bijbelvereenigingen, Zondagscholen, Instituut voor Blinden, Fonds ter aanmoediging van de Gewapende Dienst, Maatschappij van Weldadigheid, Traktaat-Genootschap en Genootschap ter Zedelijke Verbetering der Gevangenen, Maatschappij ter bevordering van het Godsdienstig Onderwijs der Slaven in *Suriname*, Maatschappij voor de Belangen der Kinderen, Ned. Vereeniging tot Afschaffing van den Sterken Drank, Prot. Vereeniging *Christelijk Hulpbetoon*, enz., enz. — KERKMEESTERS van Martini-, Aa- en Nieuwe Kerken. — VOOGDEN en VOOGDESSEN van WEES- en KINDERHUIZEN, Burger- en Diakenie Kinder- en Armhuis, Doopsgezind, Luthersch en Roomsch Wees- en Armhuis. — VOOGDEN van GASTHUIZEN. — DIRECTEUREN van het Gesticht voor Onderwijzers. — Tarief van het Zegel. — Eerste vel van het Tweede stuk van het REGERINGSBOEK der *PROVINCIE GRONINGEN*, door Mr. H. O. FEITH, inhoudende: Naamlijst van voorname Provinciale Ambtenaren, van 1645—1795. *Men vindt hier dus eene Algemeene Naamlijst van alle* Ambtenaren *van het* Algemeen Provinciaal en Stedelijk Bestuur, *alsmede van alle Godsdienstige en nuttige Inrigtingen in deze* Provincie.

*** Bij alle Boekhandelaren in deze Stad en Provincie zijn te bekomen:

CONSIDERATIËN omtrent het **Concept-Algemeen Reglement** voor het Beheer der **Fondsen en Goederen** van de **Nederlandsche Hervormde Kerk;** aangevraagd bij de Kerkvoogden en Notabelen der Gemeenten, door het Collegie van Toezigt op de Kerkelijke administratie der Hervormden in de Provincie Groningen. Prijs 5 Cts.

*** Binnen kort zal worden uitgegeven: **AANWIJZING** der BESTAANDE **HOOFDGEBREKEN** in de **WETTEN op het PATENTREGT**, en **PROEVE** van een **ONTWERP ter verbetering derzelve**, medegedeeld door **H. EVERS**, Scheepsmakelaar te *Groningen.*

*** De Boekhandelaar **W. EEKHOFF**, te *Leeuwarden*, heeft verzonden: Eene **uitnoodiging ter inteekening op eene**

BEKNOPTE
GESCHIEDENIS VAN FRIESLAND,

in Hoofdtrekken; bevattende een overzigt van de lotgevallen der Friezen en van de voornaamste gebeurtenissen, gedurende bijna 2000 jaren in dit Land voorgevallen. *Bewerkt door* ***W. EEKHOFF***, *Archivarius der Stad Leeuwarden.* **Met Kaart.** Uit te geven in één Boekdeel van ongeveer *f* 4—00, of in 6 of 7 Afl., ieder à 60 Cts.; op groot Papier met ¼ verhooging; op Voorwaarden, in het Prospectus nader vermeld.

De Uitgever beveelt dezen arbeid der belangstellende deelneming zijner Landgenooten minzaam aan, daar hij de hoop voedt, door dit Werk in eene langgevoelde behoefte te zullen voorzien.

*** **J. B. VAN LOGCHEM, JUNIOR**, te *Haarlem*, heeft uitgegeven:

DE FAMILIE PLOEGERS,
DOOR ***J. HOEK***
(*Schrijver van MINA en BETSY.*)
2 dln., gr. 8vo, met Titelvignetten, *f* 7,20.
Van MINA en BETSY zijn nog maar weinig Ex., à *f* 2,60, voorhanden.

*** Bij **H. J. VAN VLOTEN**, te *Alkmaar*, is van de Pers gekomen en alom verzonden: een nieuw oorspronkelijk werk, getiteld:

LICHTPUNTEN EN SCHADUWZIJDEN.
DOOR
JOHANNES.
In Groot Octavo, met gelith. Vignet. Prijs ***f* 2.90.**

*** De Boekdrukker **H. J. GELDERMAN**, te *Meppel*, zal in het laatst dezer maand verzenden:

HET DERDE NOMMER
VAN DE
MAANDELIJKSCHE LEERREDEN,
ONDER REDACTIE VAN
TH. DE WITH,
Leeraar der Christelijk Afgescheidene Gemeente te Beetgum.

Deze Leerrede van F. A. KOK, Leeraar der Chr. Afgescheidene Gemeente te *Schoonhoven*, handelt over Jezus' lijden in Gethsémané.

Bij dat nommer zal ook verzonden worden:

DE 1ste AFLEVERING VAN HET
BIJBLAD.
ORGAAN VOOR DE CHR. AFGES. KERK.
Bestellingen worden alom aangenomen.

*** De Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, debiteren met goed succes de navolgende Werken:

I. ***A. G. BRUINSES,***
TAFEREELEN UIT DE GESCHIEDENIS
VAN DE
STICHTING en VESTIGING
DER
CHRISTELIJKE KERK.
PRIJS *f* **3—75.**

II. ***A. G. BRUINSES,***
SCHETSEN
UIT HET
CHRISTELIJK LEVEN
in de drie eerste eeuwen der Kerk.

Als AANHANGSEL op de *Tafereelen uit de Geschiedenis van de Stichting en Vestiging der Christelijke Kerk.*
PRIJS *f* **1—50.**

Beide Werken bevatten voor gemoedelijke Lezers eene gepaste Lectuur, daar zij niet enkel sommige fragmenten uit de onderwerpelijke Geschiedenis bevatten, maar ook die Geschiedenis als het ware op eene geleidelijke wijze behandelen. — Overigens zijn de over deze Werken gegevene recensiën in allen deele gunstig te noemen. Uit eene derzelve, en wel voor de Tafereelen, voorkomende in de *Godgeleerde Bijdragen voor* 1851, Eerste Stuk, laten wij hier eene kort uittreksel volgen:

....De heer BRUINSES, schoon geene groote verwachtingen voor zijn werk koesterende, behoeft geen schroom te voeden omtrent de wijze, waarop zijn werk zal worden ontvangen. Naar onze overtuiging, heeft hij de taak, zich voorgesteld, gelukkig volbragt. Het beeld der strijdende kerk in de drie eerste eeuwen heeft hij blijkbaar con amore en met levendige kleuren geschetst. Er zijn onder deze Tafereelen, die wij met aandoening en stichting voor ons zelven hebben gelezen, onder anderen vooral de schets van het leven en het sterven van POLYCARPUS en CYPRIANUS. Wij twijfelen niet, of onze Christelijke landgenooten, die smaak hebben voor wat degelijkers dan de horreurs, in romans als van SUE en soortgelijke schrijvers, zullen met genoegen deze Tafereelen lezen en ze niet onbevredigd uit de hand leggen, — enz. enz.

POSTKANTOOR TE GRONINGEN.

De **DIRECTEUR** van het **POSTKANTOOR** brengt ter algemeene kennis, dat, te beginnen op den 1sten April, er drie malen per week, op MAANDAG, WOENSDAG en VRIJDAG, er eene tweede expeditie per DILIGENCE, via *DE LEMMER*, naar *AMSTERDAM* zal plaats hebben.

Met UITZONDERING van den ZONDAG, zijn er alsdan iederen dag twee expeditiën naar *AMSTERDAM* en drie naar *LEEUWARDEN.*

De laatste ligting der Bus op het POSTKANTOOR voor deze Dienst is des avonds te 10 uur. De beide IJZEREN BRIEVENBUSSEN worden voor het laatst te 9 uur geligt.

De Directeur voorn.:
J. W. C. VAN ITTERSUM.

De RANSCHIKKING van **CREDITEUREN** in het FAILLISSEMENT van **J. H. MOED**, Kruidenier te *Groningen*, is heden ter Griffie van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK alhier nedergelegd, om aldaar gedurende veertien dagen te verblijven, ter inzage van de belanghebbenden.

De Curator:
Mr. F. L. VAN SONSBEECK.

VERPACHTING.

Op MAANDAG den 7den April 1851, des voormiddags te elf uur, zal, onder nadere approbatie, door de **COMMISSARISSEN** belast met het beheer des KUNSTWEGS van *WINSCHOTEN* naar de *HANNOVERSCHE GRENZEN*, ten Huize van Mejuvrouw de Wedw. E. H. WISSEMANN, in *het Heeren Logement* te *Winschoten*, worden overgegaan tot de openbare Verpachting van de OPBRENGST der **TOLGELDEN** op den KUNSTWEG van *WINSCHOTEN* naar de *HANNOVERSCHE GRENZEN*, en wel aan de TOLBOOMEN te *ZUIDBROEK*, *NIEUWE BEERTA* en *NIEUWE SCHANS*, met de daarbij behoorende **WONINGEN**, en zulks voor den tijd van één jaar, van den 1sten Mei 1851, des middags te 12 uur, tot den 1sten Mei 1852, op hetzelfde uur.

De Conditiën, waarnaar deze Verpachting zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen in de Gemeentehuizen te *Winschoten*, *Beerta* en *Nieuwe Schans.*

WINSCHOTEN, 31 Maart 1851.

De Commissarissen voornoemd:
H. J. ENGELKENS, *President.*
POST VAN VENEMA, *Secretaris.*

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

De **DIRECTIE** maakt aan de belanghebbenden bekend, dat, beginnende met den 1sten April aanstaande, de **DILIGENCE** der MAATSCHAPPIJ van ***GRONINGEN*** op ***ZWOLLE***, in dadelijke aansluiting aan de **STOOMBOOT** op ***AMSTERDAM***, uit ***GRONINGEN*** zal vertrekken **des avonds om 10½ uur**, in plaats van, zoo als tot nu toe, des avonds om 11 uur.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.
Heropening van dienst den 2den Maart 1851.

Tusschen *AMSTERDAM* en *GRONINGEN* over *KAMPEN* en *ZWOLLE dagelijks* behalve Zaturdags. — Te *ZWOLLE* in dadelijke aansluiting met de **DILIGENCEDIENST** der Maatschappij over *MEPPEL* en *ASSEN*.

Vertrek van *AMSTERDAM*: 's morg. 7 uur; aankomst te *GRONINGEN*: 's avonds circa 11 uur.

Vertrek van *GRONINGEN*: 's avonds 10½ uur; aankomst te *AMSTERDAM*: 's namiddags **3 uur.**

Te *AMSTERDAM* corresponderende op de SPOORTREINEN naar *HAARLEM*, *LEIDEN*, *'s GRAVENHAGE*, *ROTTERDAM*, *UTRECHT* en *ARNHEM*.

ZWOLSCHE STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling van **1° April** tot **1° October.**

Van *Zwolle*, langs *Hasselt* en *Zwartsluis*, *Zondag*, *Dingsdag* en *Donderdag*, 's morgens *zeven* uur.

Van *Amsterdam*, *Maandag*, *Woensdag* en *Vrijdag*, 's morgens te *elf* uur.

In correspondentie met de HOLLANDSCHE en RIJNSPOORTREINEN, per Diligence op *Meppel*, vertrekkende des morgens te *half zeven*, bij W. MASSIER aldaar; — langs deze route kan men, des avonds te *elf* uur per Diligence uit *Groningen* vertrekkende, den volgenden middag ruim *drie* uur te *Amsterdam* arriveren.

ZOMERDIENST.

Te beginnen den 1sten April, rijdt de **POSTWAGEN** van ***GRONINGEN*** op ***WINSCHOTEN*** DAGELIJKS 's morgens te 7 uur, en van ***WINSCHOTEN*** des middags te 3 uur; de **MARKTDAGWAGEN** blijft op denzelfden voet continueren, des DINGSDAGS en VRIJDAGS morgens te 7½ uur van ***ZUIDBROEK*** en 's middags te 4 uur van ***GRONINGEN***.

De Ondernemer: G. MONKHORST.

Woensdag den 2den April

1851, des namiddags te 2 uur, zullen, ten Huize van HINDRIK ROELFS WIERINGA, te *Noorderhoogebrug*, publiek worden verkocht: 3 VAALMELKTE KOEIJEN, 2 PAARDEN, 3 BOERENWAGENS, 1 KAPWAGEN, 1 CHAIS, 1 KERNMOLEN, eene groote partij BOEREN-, KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN en PAARDETUIGEN.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

Woensdag den 9den April

1851, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens, zullen, voor de Behuizing van wijlen Mejuffer A. G WERNINK, aan het Zuiderdiep, op den hoek van de kleine Gelkingestraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Eenige **MEUBILAIRE GOEDEREN**, als 2 EIKENHOUTEN KABINETTEN, HALVE KASTKLOK, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, fraai ouderwetsch PORSELEIN, GLAS-, AARDEN VAATWERK, KOPER-, IJZER-, TIN- en BLIKGOED, eenig BEDEGOED, GOUD en ZILVER, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd. — Te bezien daags vóór den Verkoop, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—5 uren.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 9den April 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

1. Een zeer fraaije KOEPEL en nette BEHUIZING met grooten, wélaangelegden TUIN, staande en gelegen aan den Stads Singel tusschen de Heere- en Oosterpoorten.

II. Een Lap GROND, gelegen aan den Oosterweg, achter perceel 1, zeer geschikt om te betimmeren.

III. Een STEENEN ZOMERHUIS en groote TUIN, staande en gelegen ten Zuiden van perceel 1, mede uitzigt hebbende naar de Stad.

IV. Drie ruime WOONKAMERS met eenigen OPEN' GROND, staande en gelegen ten Zuiden van perceel 2.

V. Eene ruime BEHUIZING met 4 KOESTALLEN en grooten TUIN er achter, staande ten Westen aan den Oosterweg.

VI. Een groote TUIN, gelegen tusschen of bezwet door de perceelen 1, 3, 4 en 5.

VII. Een groote TUIN, waarin STOOKHUT, staande aan den Oosterweg, ten Zuiden van perceel 4, zeer geschikt om te betimmeren.

Alles toebehoorende aan Jhr. Mr. U. W. F. VAN PANHUIJS.

VIII. Eene ruime BEHUIZING met STALLING en groote OPENE PLAATS, staande en gelegen op eigen grond in den Veulsgang te *Groningen*, wordende door den Voerman H. C. WALKER bewoond; — toebehoorende aan de Weduwe en Erven L. WIERINGA.

IX. Eene nette en welbetimmerde BEHUIZING, met eenigen OPEN' GROND er voor en achter, staande en gelegen Oostzijde aan den Straatweg buiten de Heerepoort, te *Groningen*, get. T, 82 V, rood Y 179, behoorende tot de Nalatenschap van en laatst bewoond geweest bij de Weduwe L. H. BOLHUIS.

X. Een sterk en wélgebouwd **OVERDEKT TJALKSCHIP, de Drie Gebroeders** genoemd, groot 73 Tonnen, met OPGOED en TOEBEHOOREN, volgens Inventaris, zoo als hetzelve is liggende bij den Boteringeboog te *Groningen*. Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP.** Te bevragen bij R. J. KRAIJER.

Om te aanvaarden de Gebouwen en Tuinen op den 1sten Mei 1851 en het Schip 4 dagen na den Toeslag. Te bezien den dag vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2 tot 5 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, zal op VRIJDAG den 4den April 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt, alhier, publiek worden verkocht:

Een overdekt **TJALKSCHIP**, genoemd **DE JONGE ANTONIE**, groot 60 Tonnen, met OPGOED en SCHEEPSGEREEDSCHAPPEN, invoege hetzelve thans bij den Kijk-in-'t Jatsboog te *Groningen* is liggende en door nu wijlen ANTONIE HARMS KRUIZE bevaren geweest. — Te aanvaarden drie dagen na den toeslag, en kunnende dagelijks worden bezigtigd. — Nadere informatiën ten Kantore van den Notaris.

BOELDAG op *Zorgwijk.*

Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op de Buitenplaats ***ZORGWIJK***, onder *Noorddijk*, ten verzoeke van den Heer O. DE REHDEN VAN SWINDEREN,

Op **Woensdag den 9den April 1851**, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens, publiek worden verkocht, op gewone Boelgoeds-Conditiën: pl. min. 40 stuks **HORENBEESTEN**, een span mak bereden, zesjarige, schimmelharige RUINPAARDEN, VARKENS, ENZ, de **MEST** van gemeld Vee, eene heele goele bestgewonnen **HOOI**, alsmede een volledig **BOERENBESLAG**, bestaande o. a. in: WAGENS, PLOEG, EGGE, KERN, TIENEN, MOLLEN, KOPEREN MELKEMMERS, DITO KAASKETEL en PERS, ENZ., ENZ.

En voorts, na afloop van den Boeldag, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. T. DE BOER, te *Oosterhoogebrug*, onder *Noorddijk*, publiek worden verhuurd: in onderscheidene perceelen, om te Hooijen, te Weiden en te Bouwen, het Topgras en de Naweide ieder afzonderlijk:

Pl. m. 23 Bunders uitmuntend **GROEN- en BOUWLAND**, ten Noorden en Oosten naast aan opgemelde Plaats gelegen.

LANDVERHURING.

Op WOENSDAG den 2den April 1851, des avonds te zes uur, zal, ten Huize van H. T. DE BOER, te *Ooster-Hoogebrug*, ten verzoeke van H. J. VAN DER VEEN, te *Noorddijk*, worden verhuurd, voor den tijd van één Saizoen: pl. m. 12 Bunders LAND, om te Hooijen en te Weiden.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke en op de Boerenplaats van H. J RONNER, Landbouwer onder *Niehove*, op DONDERDAG den 3den April 1851, des namiddags precies te één uur, publiek te verkoopen:

7 PAARDEN, 25 stuks HORENVEE, 6 SCHAPEN, een OUD VARKEN en verder **BOERENBESLAG en GEREEDSCHAPPEN**, alsmede een **JAGTJE** met TOEBEHOOREN.

Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke en op de Boerenplaats van JAN ROELFS MOLTMAKER, Landbouwer onder *Noordhorn*, op **ZATURDAG** den **12**den April 1851 (in plaats van WOENSDAG den 9den April), des namiddags te één uur, publiek te verkoopen:

4 PAARDEN, 16 stuks HORENVEE, 10 SCHAPEN, HOOI, STROO en verder BOERENBESLAG, alsmede **HUISMEUBELS**, waaronder 2 KABINETTEN, eene TAPKAST, ENZ.

VERKOOPING.

Op den 4den April 1851, des morgens te 10 uur precies, zullen op de Boerderij van den Heer M. P. VAN DER VEEN, te *Smilde*, worden verkocht: pl. m. 40 stuks uitmuntende MELKKOEIJEN en JONGVEE, 3 PAARDEN, BOERENWAGENS, AARDKARREN, PLOEG, EEGDE, een EIKEN ROLBLOK, WAAIJERS, KOPEREN GRAANZEEF, MELKEMMERS, KERNS, TIENEN, MELKTONNEN en hetgeen verder tot eene **komplete BOERDERIJ** behoort.

Mr. C. E. KNIPHORST.

HOUTVEILING.

Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke en bij den Zaagmolen *DE NOORDSTAR*, van den Heer K. KRANENBORG, te *Oude Pekela*, op ZATURDAG den 5den April 1851, des voormiddags te tien uur, publiek, onder Houtkoopers, Mast- en Molenmakers, te verkoopen:

Eene Lading **DANTZIGER KROON-** en **MIDDELBALKEN**, van 18 tot 45 Voeten lengte en 13 tot 16 Duimen dik; MAST- en ROEBALKEN van 60 tot 68 Voeten, 19 Dm. zwaar, alle Kroon; benevens eene groote partij 1½ Duims GREENEN DEELEN, alsmede eene partij VUREN DEELEN van onderscheidene dikte en lengte.

B. HAITZEMA VIËTOR.

Boeldag,

op DINGSDAG en WOENSDAG den 8sten en 9den April 1851, telkens des namiddags te één uur, ten verzoeke van de Erven wijlen E. G. DIJKSTERHUIS, ten Sterfhuize te *Winschoter Boven-Buren*, van:

6 PAARDEN, 20 HORENBEESTEN, 2 SCHAPEN, eene MOTTE met BIGGEN, BOERENWAGENS, KORRELWAGEN, PLOEGEN, EIDEN en verder BOERENGEREEDSCHAPPEN, MELKGOEDEREN, HUISMEUBELEN, BEDDEGOED, ENZ., en voorts eene groote partij **IJPEN-** en **WILGENBOOMEN**, geschikt voor Stelmakers en Kuipers; — zullende de Levende Have en het Boerengereedschap den eersten dag worden verkocht.

Wijders wordt een ieder, die iets van wijlen gemelden **E. G. DIJKSTERHUIS** te VORDEREN heeft, of VERSCHULDIGD is, verzocht daarvan vóór den 1sten Mei 1851 Opgaaf of Betaling te doen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

HOUTBOELDAG.

Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke en bij de Behuizing van den Heer H. GEERTSEMA, te *Beerta*, op DONDERDAG den 10den April 1851, om de menigte der perceelen des namiddags precies te één uur, zoo immer mogelijk voetstoots, publiek, op 10 maanden Krediet, te verkoopen:

Eene partij SCHOLLEN, WRAKKE LATTEN en AFDEELINGS, 2500 VUREN DEELEN, 800 JUFFERS, waaronder 150 stuks frissche toppige 36 en 40 Voets, eene groote partij GREENEN RIBBEN, POSTEN, 2 en 3 Duims LATTEN en RAAMLATTEN; alles van onderscheidene dikten en lengten.

Mr. B. HAITZEMA VIËTOR.

BOELDAGEN,

op MAANDAG en DINGSDAG den 7den en 8sten April 1851, telkens te 1 uur, ten Huize van de Wedw. J. HIDDING, te *Zuidhorn*, van 17 stuks RUNDVEE, waaronder een **STIER**, *Uithuizer* ras, PAARDEN, waaronder een mak bereden 5jarig **ZWARTE MERRIEPAARD**, 15 SCHAPEN, **BOERENen MELKGEREEDSCHAPPEN** en den **MEST**.

Op VRIJDAG den 11den April 1851, te 1 uur, bij F. G. DANHOF, te *Ezinge*, van 15 stuks RUNDVEE, 6 PAARDEN, waaronder eene beste **VEULMERRIE**, 15 SCHAPEN; voorts **DORSCHBLOK** en **BOERENGEREEDSCHAPPEN**, 20,000 ℔ HOOI, BOS DAK, eene partij STROO en de MEST van stuks Vee.

J. HOMAN.

*** Mr. **H. VAN BOLHUIS**, Notaris en Procureur te *Leens*, zal, op **DINGSDAG** den 8sten April 1851, *NIET* op VRIJDAG den 4den April 1851), des namiddags te 3 uur, ten Huize van de Wedw. JAKOB TAMMES KLAVER, op den *Hoorn*, publiek te koop presenteren:

I De VASTE BEKLEMMING van 6 Bunders, 4 Roeden en 40 Ellen best *Groen-* en *Bouwland*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 35—00, gelegen op het *Ald.*, nabij den *Hoorn*, onder *Eenrum*, en behoorende aan de Wedw. en Erven J. W. BULLERBEEK.

II. De BEKLEMMING eener *Behuisde Heemstede*, doende jaarlijks tot huur *f* 3—00, mede bij den *Hoorn* gelegen en door voornoemde Wedw. BULLERBEEK bewoond wordende.

Mr. H. VAN BOLHUIS.

Woensdag den 9den April,

te 2 uur, zal G. T. VAN BUIZEN, aan zijne Plaats te *Oosterwijtwert*, bij Uitmijning verkoopen:

Een volledig **BOERENBESLAG**, bestaande in: 4 PAARDEN, 19 RUNDEREN, 15 SCHAPEN, 11 VARKENS en al de BOEREN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, HOOI en STROO.

A. EIKEMA.

ZEEUWSCH IJPENHOUT.

Op nader te bepalen tijd, Verkooping van eene groote partij dikke en dunne ZEEUWSCHE **IJPEN-** en **ESSCHEN STAMMEN**, bij den MOLEN te *Oosterhoogebrug*.

TE HUUR,

tegen den 1sten Mei aanstaande:

Eene roijale, geheel nieuw doortimmerde **HEERENWONING**, aan de Groote Markt, te *Groningen*, waarin vijf KAMERS en KEUKEN, met PUT- en REGENWATER, TURF-, LINNEN-ZOLDER en verdere GERIJFELIJKHEDEN. Te bevragen bij den ondergeteekende.

Mr. N. VAN HASSELT, *Advokaat en Wijnhandelaar*, letter L, no. 10.

TE HUUR,

op aannemelijke voorwaarden: eene nette **HEEREN BEHUIZING**, aan den Singel. Te bevragen bij B. HEUKERS, Apotheker te *Appingedam*, op den Dijk, tenboog.

De Ondergeteekende alhier eene **TOUWSLAGERIJ** opgerigt hebbende, waarin bij alle soorten van SCHEEPS- en ander TOUWWERK, alsmede hetgeen dese tot de BOERDERIJ behoort, vervaardigt, beveelt zich deze in de gunst van het Publiek aan.

APPINGEDAM, 31 Maart 1851.

J. FOKKENS

Daar er in de Stad *Groningen* **TWEE DAMES** zijn, welke **DENZELFDEN NAAM** dragen, zoo wordt de kende hooggeachtende Vriendin verzocht zich te **verduidelijken** omtrent het **Briefje** van 28sten Maart l.l.

Het Vorstelijk Tandpoeder

alom bekend als een UITMUNTEND MIDDEL tot **bewaring** van **MOND** en **TANDEN**, is steeds te bekomen **à 60** Cents het verzegeld Doosje, bij den Boekhandelaar R. J. SCHIERBEEK, in de Guldenstraat, te *Groningen*.

BIJ J. VROOM, Kleine Rozenstraat

is te bekomen: Beste **KROPSALADE** en **RADIJS**.

LIEFHEBBERS VAN PAARDENFOKKERIJ

worden verwittigd door den Hengsthouder **J. BULTHUIS**, te *Mensingeweer*, dat bij hem staat als **DEKHENGST** een fraaije **APPELSCHIMMEL** van de schoonste **inlandsche teelt**.

P.S. *Een schoone vrouw, een sierlijk paard Zijn mij het meest van alles waard.*

Aan de HOUDERS van VOEDMERRIEN wordt berigt, dat deszelfs Bovenlandsche **DEKHENGST de eenige derde Premie** is toegewezen, en wijders dat voor elke **Merrie**, welke **gedekt** wordt bij dezen HENGST, slechts *f* 3—25 behoeft te worden voldaan.

NIEUW BEERTA, 1 April 1851.

J. B. KROON.

Een bij de laatste keuring tot DEKKING toegelaten **kastanje bruine driejarige HENGST**, van eenen in den omtrek gunstig bekend Ras, is **TE KOOP** bij K. J. KLEIN, Landbouwer te *Enum*, Gemeente 't *Zandt*.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

MAART **1851.**

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
23	743,53	744,58	746,79	8,7	13,2	8,5	0,71	0,57	0,76	Z.Z.O.	Z.Z.O.		bewolkt	bewolkt	bewolkt
24	748,78	751,16	752,85	5,6	12,0	7,7	0,89	0,61	0,91	Z.	Z.W.		»	»	”
25	754,49	754,89	756,13	7,7	10,1	7,8	0,91	0,75	0,84	Z.Z.W.	”		betrokken	betrokken	betrokken
26	752,51	749,98	746,93	7,4	13,0	11,2	0,89	0,86	0,92	Z.Z.O.	”		regen	”	regen
27	750,06	748,86	745,05	5,6	8,5	8,7	0,84	0,81	0,91	Z.W.	”		”	regen	»
28	747,93	751,04	753,63	7,3	9,5	6,0	0,80	0,64	0,79	W.Z.W.	W.		bewolkt	bewolkt	helder
29	750,04	746,87	745,15	6,0	8,8	6,8	0,86	0,78	0,86	”	W.t.Z.		betrokken	betrokken	regen

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 1sten April 1851, no. 26.

NIEUWSTIJDINGEN.

AUSTRALIE.

Men leest in de *Sydney Morning Herald*, een dagblad van Australie. „ Eene nieuwe expeditie is uitgezonden tot opsporing van den reiziger *Leichhardt*, die twee jaren geleden vertrok tot onderzoek der binnenlanden van Nieuw-Holland. Zijne vorige onderzoekingsreizen hadden vele belangrijke ontdekkingen ten gevolge gehad. Na zich 300 mijlen ver in het binnenland te hebben begeven, keerde hij naar het laatste dorp terug, om aan de overheden stellige berigten te geven omtrent de streken die hij bezocht had. Hij verhaalde, dat de uitgestrektheid van 300 mijlen die hij onderzocht had, een der schoonste, gezondste en vruchtbaarste oorden der wereld is. De nieuwe togt dien hij in de binnenlanden wilde ondernemen, scheen hem van dien aard te zijn, dat hij voor zijn terugkeer vreesde; daarom had hij gemeend de reeds door hem gedane ontdekkingen vooraf te moeten mededeelen. Daarop is hij vol moed en lust vertrokken, en na dien tijd heeft men niets meer van hem vernomen. Verscheiden gelijksoortige ontdekkingsreizen, onder anderen die van *Kennedy*, zijn geheel mislukt."

— Een berigt van boord van het fregatschip *Delta*, kapitein *G. Crans*, te Dordrecht te huis behoorende, in dato den 5den November 1850, deelt mede, dat die bodem de reis van Plymouth naar Port Adelaïde (Z. O. Australie) in 88 dagen heeft volbragt, en allen zoowel het groot aantal passagiers als de ekwipaadje, aldaar in den besten welstand zijn aangekomen. Men stond verwonderd over de ontwikkeling dezer bij ons nog zoo weinig bekende kolonie, zijnde deze havenplaats sedert 18 maanden van inwoners verdubbeld.

ZWITSERLAND.

Den 22sten dezer is te Freiburg eene poging aangewend door de contra-revolutionaire Katholijke partij, om zich van de stad meester te maken. Zekere *Carrard* was met een 60- à 80tal boeren de stad binnengedrongen, had een gedeelte bezet en zelfs het tuighuis en een paar kanonnen bemagtigd. Er werd alarm geslagen, de burgerwacht opgeroepen en de vreemde indringers aangegrepen. Na een kortstondig gevecht werden zij genoodzaakt zich over te geven; 9 sneuvelden, en de gevangenen, waaronder ook de aanvoerder *Carrard* behoorde, konden slechts met moeite tegen de woede der verbitterde bevolking beschut worden. De stad werd in staat van beleg gesteld, en ten 11½ ure was alles afgeloopen. De oproerlingen vonden nergens bijval. *Carrard* had eene lijst van eene voorloopige regering in den zak.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 24 Maart.

De jongste berigten uit Bosnie spreken weder van het toenemen des opstands. Het gevecht bij Jaicza was zeer moorddadig, vooral voor de Turksche troepen. De magt der opstandelingen wordt op 150,000 man begroot. Te Bihacz hoopt men, dat ook Posovina en Herzogewina de wapenen zullen opvatten.

HAMBURG, 26 Maart.

Te Kiel is gisteren het bevel tot ontbinding van het Sleeswijk-Holsteinsche leger uitgevaardigd; reeds zijn 106 officieren ontslagen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 25 Maart.

Omtrent de op handen zijnde tentoonstelling deelen de dagbladen, onder anderen, weder de volgende bijzonderheden mede:

Onder de aldaar ontvangen voorwerpen behoort een stuk zijde, welks bewerking een jaar arbeid op zes weefgetouwen *à la Jacquart* en eene uitgave van tweeduizend ponden sterling gekost heeft. Aan den eenen kant is het kristallen paleis voorgesteld en aan den anderen ziet men al de leden der Koninklijke Familie levensgroot afgebeeld. Dit werkstuk is uit de fabriek der heeren *Walmsley en Co.*, te Manchester.

Onder de drukwerken, die door de Weener staatsdrukkerij naar de tentoonstelling gezonden worden, bevinden zich afbeeldingen in kleuren, welke naauwelijks van schilderijen in olieverf onderscheiden kunnen worden; voorts het *Onze Vader* in 200 verschillende talen. (De voorraad in verschillende typen aan deze drukkerij is zoo groot, dat dikwijls uit Zweden en andere landen handschriften daarheen worden gezonden, om gedrukt te worden.)

Onder de meesterstukken in het vak van horologiemaken, welke Genève naar de tentoonstelling zendt, bevindt zich een horologie van twee Nederl. strepen middellijn. Dit lilliputiaansch voortbrengsel van kunst, dat slechts 5,000 fr. kost, is in eene *broche* geplaatst.

Te Northwich is men bezig met het gladmaken van een stuk rotszout, hetwelk 2000 kilogr. weegt en voor de groote tentoonstelling is bestemd.

De laatste regens hebben in het glazen paleis zulke zware lekkaadje veroorzaakt, dat het gausche dak glas voor glas zal moeten worden nagezien, om eene herhaling van dit ongemak te verhoeden, hetwelk aan de tentoongestelde voorwerpen de grootste schade zoude berokkenen, en den dag der opening welligt konde doen verschuiven.

Ter zoo veel mogelijke voorkoming van diefstallen in het gebouw der tentoonstelling heeft de policie het volgend middel bedacht: rondom dat gebouw zal eene electrieke telegraaf, met wijzers boven iederen ingang, geplaatst worden, en een zeker getal agenten van politie moet die telegraaf op zoodanige wijze laten werken, dat bij het binnenkomen van een welbekenden gaauwdief het berigt daarvan al de deelen des gebouws gelijktijdig bereikt. Wordt een diefstal gepleegd, het daarvan aan een der ingangen gegeven berigt wordt aan de bewakers der overige ingangen medegedeeld, en iedere dief of verdachte terstond aangehouden en onderzocht.

Van den 26sten. Het Huis der Gemeenten is in zijne zitting van gisteren overgegaan tot eene stemming over de kerkelijke bill. Het cijfer van de meerderheid, die de bill heeft aangenomen, gaat alle verwachting te boven: 438 stemmen hebben vóór en slechts 95 tegen het gouvernement gestemd. Intusschen hadden gedurende de geheele zitting wederom bijna uitsluitend bestrijders van de wet het woord gevoerd, zoo als de heeren *Hume* en *Gladstone*. Sir *F. Thesiger* en *d'Israëli*, ofschoon de bill bij gebrek aan beter aannemende, hebben de ongenoegzaamheid van dien maatregel aangetoond, den wensch geuit van dien alsnog in comité te kunnen aanvullen en eindelijk de handelwijze van het ministerie hevig gegispt.

Men ziet dus, dat de meerderheid, die de bill aannam, door toevallige omstandigheden tot stand kwam, en geenszins bij uitsluiting uit vrienden van de tegenwoordige regering bestond. De groote kwestie van het oogenblik, het budget, zal daarvan ongetwijfeld een duidelijk bewijs opleveren.

Wanneer de derde lezing van de kerkelijke bill zal plaats hebben, is nog niet bepaald. Gelijk men weet, wil eene sterke partij in het Huis vele pogingen aanwenden om de bill in comité belangrijk te wijzigen. Mogt zij in dit plan niet slagen, dan zal men hen bij de derde definitive lezing onder de tegenstanders der wet aantreffen.

— In de bekende zaak van miss *Talbot*, het minderjarige meisje dat tegen den wil harer familie in een klooster zich bevindt, — welke zaak voor het kanselary-geregtshof te Londen gebragt was — is door den voorzitter van dat hof, overeenkomstig haar verzoek, bepaald, dat zij niet in het klooster zal blijven; zullende door het hof de noodige beschikkingen omtrent haar verblijf en haar onderhoud tot aan het eind harer minderjarigheid, gemaakt worden.

Het blijkt meer en meer, dat er bij eenige van de betrekkingen van miss *Talbot* en bij de betrokkene R.-K. geestelijken een baatzuchtige toeleg bestond, om haar tot het verlaten der wereld en het afstaan van haar vermogen van 80,000 £ te doen besluiten.

— Voor eenigen tijd werd eene vrouw door eenen konstabel buiten zijn ressort gearresteerd. Zekere *Tooly* nam de verdediging der vrouw op zich en had daarbij het ongeluk den helper van den konstabel te dooden. Voor de jury beweerde *Tooly*, dat de onwettigheid der arrestatie eene toereikende reden was om den manslag te verontschuldigen. De zaak werd ter beslissing opgedragen aan de twaalf grootregters, en deze beslisten bij meerderheid van stemmen, dat eene onwettige arrestatie is eene schending der charte, welke ieder Engelschman geroepen was te verdedigen, en dat een manslag, bij zoodanige bescherming gepleegd, eene reden tot verontschuldiging oplevert!

— Volgens berigten van de Kaap de Goede Hoop, den 5den Febr., maken de Hottentotten gemeene zaak met de Kaffers; men zag reikhalzend naar versterking van troepen uit, en verkeerde in onbeschrijfelijken angst, dewijl de vijand roofde, brandde en moordde waar hij konde. De Engelsche planters en Hollanders versterkten ieder houdbaar punt; zelfs de kerken werden in vestingen herschapen, om den vijand te bestoken.

Van den 28sten. In den aanvang der zitting van heden heeft de heer *Stuart Wortley*, in navolging van hetgeen in de Kamer der Lords is geschied, bij de regering aangedrongen op het nemen van maatregelen ter fnuiking van de opruijende vereenigingen van vreemdelingen gedurende den tijd der tentoonstelling. De minister *Grey* heeft geantwoord, dat aan dit verlangen zoude worden voldaan.

Daarna heeft lord *John Russell* aangekondigd, dat hij Maandag het budget voor het leger en Vrijdag het financiële plan zoude voordragen, en den 5den Mei de kamer zoude verzoeken in comité over te gaan wegens de wet op de kerkelijke titels.

De minister zeide ten slotte, dat hij, ten gevolge der uit Ierland ontvangene eenstemmige reclamatiën, dit jaar de afschaffing van het stedehoudersch ap van dat land niet zou voorstellen. Deze verklaring werd algemeen toegejuicht.

— De commissarissen voor de tentoonstelling hebben heden bekend gemaakt, dat de opening der expositie onveranderlijk blijft vastgesteld op den 1sten Mei 1851.

De *Dover-Telegragh* wil weten, dat de groote karaf, die door een Fransch fabriekant voor de wereldtentoonstelling was bestemd, bij het ontschepen in de haven van Folkerstone is gebroken.

In het gebouw der tentoonstelling zijn op dit oogenblik nagenoeg 13,700 collis ontvangen waarvan 204 uit Nederland.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Maart.

De Wetgevende Vergadering heeft in de zitting van gisteren een besluit genomen, hetwelk eenige woelige discussiën doet voorzien. Dat dit eenmaal zoude moeten gebeuren, was wel te verwachten; door overgroote voorzigtigheid, door naauwlettend toezien, heeft men tot dusver getracht zoo iets te vermijden, doch op den duur kon dit zóó niet blijven; eene enkele vonk was genoeg om de vlam te doen uitbarsten en dit is juist gebeurd op het oogenblik, dat het minst verwacht werd. Het is wederom de wet van den 31sten Mei, welke die stormen zal te weeg brengen. Zoo als men weet, is, volgens het gerucht, de President der republiek volstrekt niet geneigd om deze kieswet op de Presidentskeuze toe te passen, en dit gerucht heeft in de laatste dagen veel veld gewonnen. Hierbij kwamen nog andere geruchten en de hiermede, zoo als gewoonlijk, gepaard gaande aanmerkingen, die eene uitbarsting in de Wetgevende Vergadering onvermijdelijk maakten. Deze heeft dan ook op het einde der zitting plaats gehad. Een der kwestoren namelijk, de heer *Baze*, heeft verlangd, dat aan de orde van den dag gesteld werd het voorstel van den heer *Desmars*, strekkende om uitdrukkelijk te verklaren, dat de verkiezing van den President der republiek zoude geschieden op dezelfde wijze als de verkiezingen voor de Wetg. Verg., d. i. volgens de voorschriften van den 31sten Mei. Dit maakte de beweging gaande. De zitting van Vrijdag zal alsnu de zaak tot klaarheid brengen, en die zitting kan de gewigtigste gevolgen hebben.

Het ministerie werd heden geïnterpelleerd aangaande de schorsing van den cursus van prof. *Michelet*, het tijdelijk buiten betrekking stellen van prof. *Guepin* te Nantes en het ontslag van prof. *Jacques*. Het was de heer *Madier de Montjau*, die voor deze geleerden den handschoen opnam en eischte, dat het voorschrift der constitutie, die geen godsdienst van staat erkent en elks vrijheid waarborgt, wierd opgevolgd.

Generaal *Fabvier* herinnerde den interpellant, dat de grondwet bezworen was in tegenwoordigheid van God, en de minister van openbaar onderwijs antwoordde, dat hij de *vrijheid* zou doen eerbiedigen, maar ook de *pligten*. Er was veel geduld geoefend ten aanzien van den heer *Michelet*, maar het baatte niet. Het werd tijd andere maatregelen te nemen, vooral toen een geleerde door geheel Europa geacht — de heer *Biot* — tegen den heer *Michelet* had gezegd: „ gij zijt een hoogleeraar in slechte driften en niet in de geschiedenis!"

Wat den heer *Jacques* betreft, — zoo vervolgde de minister, — deze beweert dat de R.-K. godsdienst de jeugd dom houdt, dat het geheim der menschwording eene zotheid is, dat een geheim niet kan worden begrepen, en hij toch zeer goed begrijpt dat het een volmaakt ongerijmd behelst.

„ Dat is wijsbegeerte!" riep de heer *Bac*.

„ Als dat waar was, — antwoordde de minister — dan sloot ik onmiddellijk alle scholen waar die geleerd wordt."

Nadat nog eenige woorden gewisseld waren over professor *Guepin*, besloot de vergadering over te gaan tot de orde van den dag.

— Het geschil tusschen den aartsbisschop van Parijs en den bisschop van Chartres houdt voortdurend de aandacht in Parijs bezig. Over het geheel prijst men de bezadigdheid van den aartsbisschop, die op de tegen zijn mandement geopperde bedenkingen niet in het openbaar geantwoord, maar de zaak ter beslissing aan het provinciaal concilie opgedragen heeft, ten einde alle verder twistgeschrijf te voorkomen. Intusschen heeft de aartsbisschop den 25sten dezer een bezoek der gezamenlijke Parijsche pastoors ontvangen, die hem hunne deelneming kwamen betuigen in het leed, dat hij over de aanvallen van den bisschop van Chartres moest gevoelen; bij welke gelegenheid hij hun, volgens het dagblad *le Siècle*, de aanbeveling vernieuwd moet hebben, om zich van alle politieke bemoeijenissen te onthouden, zich zoo te gedragen, dat zij de liefde en achting van *allen* verwerven en des noods de middelaars tusschen politieke tegenstanders zijn konden, en om niet te verflaauwen in het prediken van eerbied voor de goddelijke en menschelijke wetten, en van de liefde tot het vaderland.

— Verscheidene Fransche gezanten hebben, verzekert men, aan de Fransche Regering berigten gezonden, waaruit blijkt, dat men bij de noordelijke hoven bedacht is op groote krijgstoerustingen. De Russische rijkskanselier, graaf *van Nesselrode*, heeft, naar gemeld wordt, onbewimpeld aan den Franschen gezant te Petersburg verklaard, dat Rusland zich wapende met het oog op de gebeurtenissen, die in 1852 in Frankrijk zouden kunnen voorvallen.

Van den 28sten. De storm, die heden in de zitting der Wetg. Vergadering dreigde los te barsten, is weder overgedreven; hetgeen voornamelijk is te danken aan den afleider van den heer *Waisse*, minister van binnenl. zaken, die bij het begin der discussie zich over de wet van den 31sten Mei verklaard heeft, dat het bewind de kieswet van den 31sten Mei evenzeer toepasselijk achtte op de verkiezing van den President der republiek als op die der leden van de Wetg. Vergadering.

De heer *de Vatismenil* zeide daarop dat hij het nuttig achtte, dat de vergadering acte nam van deze verklaring der regering, door ze in eene gemotiveerde orde van den dag op te nemen.

De orde van den heer *de Vatismenil* werd met 466 tegen 21 stemmen aangenomen.

Als het waarschijnlijke gevolg van deze belangrijke stemming beschouwt men het weldra tot stand komen van een definitief ministerie. Het Elysée en de voormalige meerderheid schijnen hunne verzoening te willen bezegelen en het pand van deze verzoening schijnt een parlementair ministerie te zijn.

BELGIE.

BRUSSEL, 28 Maart.

De reis van mgr. *van Bommel*, bisschop van Luik, naar Rome, en het gelijktijdig vertrek van den heer *Nothomb* naar Italië, dat men met die reis in verband wil brengen, geeft aan de Belgische dagbladen stof tot allerlei redeneringen. Eenigen willen, dat mgr. *van Bommel* naar Rome is gegaan om over art. 8 der wet op het middelbaar onderwijs met den Paus te spreken; — anderen houden vol, dat de kerkvoogd zich in persoon bij den H. Stoel wil regtvaardigen tegen zekere klagten, welke door het kapittel van Luik tegen hem zijn ingebragt; — weder anderen brengen die reis in verband met de kerkelijke aangelegenheden van Nederland.

— Een Hollandsch schip, van Havana komende, is te Antwerpen gearriveerd. Aan boord bevond zich een neger, die zich bij het vertrek in het schip verborgen had en eerst eenige dagen nadat men in zee was te voorschijn kwam. Hij was stom, zoodat men geene inlichtingen van hem had kunnen bekomen. Groot was evenwel de verwondering van den kapitein van het schip, toen hij eenige dagen na de aankomst te Antwerpen den neger aan wal in een levendig gesprek vond met een' Spaanschen matroos. Op de vraag des kapiteins had hij verklaard zich stom gehouden te hebben, om alle vragen te voorkomen, welke men hem zou hebben kunnen doen. Hij verdween zonder spoor na zich te laten. Hij had den Spaanschen matroos inlichtingen gevraagd naar de middelen om naar Cadix te komen, waar hij een' ouden planter, *Correz* genaamd, wilde zoeken, op wien hij den dood zijns vaders wilde wreken, welken die heer door stokslagen ter dood had doen brengen.

— Eergisteren is zekere madame *L*... van vier welgeschapen en gezonde kinderen bevallen. Gisteren werden zij in de St. Gudula-kerk gedoopt. De optogt bestond uit 17 personen, t. w. den vader, vier peters, vier meters, 4 minnen en de vier kinderen. — Heden morgen verhaalde men dat een der kinderen overleden was.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Bij de Tweede Kamer zijn den 26sten Maart o. a. ingekomen verzoekschriften van leden van de afdeeling *Onderdendam* van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst, betrekkelijk de bepalingen in de gemeentewet omtrent geneeskunstoefenaren; — van *H. K. Schuitema* en andere kooplieden en commissionnairs te Groningen, betrekkelijk de herziening der wetten op het patentregt; — van de raden der gemeenten Termunten, Delfzijl en Finsterwold, betrekkelijk den aanleg van eenen provincialen kunstweg.

De commissie voor de verzoekschriften heeft bij monde van den heer *Mackay* het navolgende verslag uitgebragt:

„ *M. L. Bouwman* c. s., landbouwers, wonende in het Oldambt en wel in de gemeente Scheemda, Meeden, Muntendam en Zuidbroek, in de provincie Groningen, vertrouwende dat het ontwerp van wet op de waterschappen eerlang door de Regering zal worden aangeboden, hebben de eer zich omtrent eene zeer gewigtige zaak, die volgens hen met die wet in een naauw verband staat, tot deze Kamer te wenden.

De adressanten herinneren aan het beginsel, dat de landbouw niet minder dan de nijverheid en de handel moet bevoorregt worden; zij beklagen zich dat in de Dollardpolders, waarin de beste en verreweg de meeste landerijen, hun toebehoorende, zijn gelegen, de grond dagelijks verlaagt, en dat de werktuigen voor de opmaling van het water aldaar niet een' gewenschten toestand verkeeren. Zij verlangen daaromtrent voorziening, die, naar hunne meening, ook door de Regering noodig wordt gekeurd.

Het Koninklijk besluit van den 25sten September 1817 heeft in dezen getracht te voorzien, door te bepalen met hoe vele stemmen er gevolg kon worden gegeven aan eene voorgestelde inpoldering van landen onder één' of meer watermolens.

Dat besluit echter geen kracht van wet hebbende, heeft zijne werking gemist, en nu verlangen de adressanten wettelijke bepalingen op het stuk van bemaling, alsmede dat bij de wet zal worden uitgemaakt, welke meerderheid voldoende zal zijn om de minderheid, die tegen een' molenbouw is, een voorstel te doen aannemen.

Daar dit adres in verband staat met het verwacht wordende wetsontwerp betrekkelijk de waterschappen, zoo is uwe commissie van oordeel, om dit rekest neder te leggen ter griffie, ter inzage van de leden."

De heer *Zijlker* heeft hierop een rede gehouden, en onder anderen het volgende gezegd: In betrekking tot eene eerlang te verwachten wet, ter regeling der belangen onzer waterschappen, bevat het adres uit het arrondissement Winschoten, waarover zoo even door den heer *Mackay* rapport is uitgebragt, hoogst belangrijke en allezins aanbevelenswaardige wenken.

De grootste vijand van den landbouw is de overlast van water.

Zonder eene drooge ligging der bouwgronden, zonder de zekerheid dat dezelve, ook gedurende den winter, tegen overstrooming of te hoogen waterstand in slooten en greppels zijn gevrijwaard, zonder ontheffing van het gevaar der vernietiging van de wintergewassen door het water, is er bijna geen vooruitgang in den landbouw denkbaar.

...... De landbouw, vooral in Groningen, heeft, gedurende het laatste 15tal jaren, in deszelfs ontwikkeling belangrijke stappen voorwaarts gedaan en heeft ook dit, hiertoe in verhouding, eene steeds klimmende behoefte aan verbeteringen omtrent den waterstaat doen geboren worden.

Hiervan waren weder het gevolg een aantal pogingen tot voorziening in bestaande behoeften en gebreken; doch welke dikwijls afstuitten op den onwil van *één' enkelen*, of van *enkele* tegenstanders uit de collective deelgenooten, waardoor vaak iedere verbetering onmogelijk werd en waardoor dan dus even dikwerf het belang en de zucht tot vooruitgang van de meerderheid van een aantal andere ingezetenen en deelgenooten werd gedwarsboomd.

Eveneens — zij het mij vergund er dit met een enkel woord bij te voegen — eveneens was het tot hiertoe gelegen met de bedijking of het bepolderen van schorren of aanwassen.

Bij onze hoogst gebrekkige verordeningen omtrent zulke, anders hoogst gewigtige aangelegenheden in betrekking tot den landbouw, moeten ook hier dikwijls de allerbelangrijkste werken van algemeen nut op den onwil van *enkelen* schipbreuk lijden.

Ten slotte heeft de heer *Zijlker* voorgesteld, om nevens het depôt ter griffie, tevens een afschrift van het adres te doen zenden aan den minister van binnenlandsche zaken.

Het voorstel der commissie, strekkende tot nederlegging van het adres ter griffie, wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen, en tevens zonder stemming besloten het adres bij afschrift te verzenden aan den minister van binnenlandsche zaken.

'sGRAVENHAGE, 28 Maart.

Z. M. de Koning is Woensdag middag, ongeveer ten een ure, uit de residentie naar het Loo vertrokken. Z. M. zal waarschijnlijk acht à tien dagen aldaar verblijven.

— De minister van financien heeft ter kennis der belanghebbenden gebragt, dat het met Pruissen gesloten postverdrag te rekenen van den 1sten April aanst. in werking treedt, dat de bepalingen van dat verdrag van toepassing zijn op de briefwisseling tusschen de Nederlanden en Pruissen en alle andere gedeelten van Duitschland en alle Oostenrijksche staten met uitzondering van Hannover, de Hanze-steden, Oldenburg, Holstein, Lauenburg en Luxemburg. De verzending van brieven naar Indië over Triëst geschiedt echter alleen, wanneer dit op het adres uitdrukkelijk is aangewezen. Omtrent de bijzonderheden zullen de postkantoren den belanghebbenden inlichtingen geven.

— Naar men verzekert bestaat het voornemen, om in den loop van den aanstaanden zomer in de manége, aan het Willemspark gelegen, eene landbouwkundige tentoonstelling te houden.

— Er heeft hier eene gebeurtenis plaats gegrepen, die gelukkig in ons land zeer zeldzaam voorkomt. Eene Engelsche dame, die sedert eenigen tijd hier vertoefde, en intime betrekkingen had aangeknoopt met en bezoeken ontving van een voornaam Oosterling, heeft zich, zonder dat iets haar voornemen kon verraden, plotseling door vergif om het leven gebragt. Men vond haar, kostbaar gekleed, dood op hare zitplaats. Men vorscht te vergeefs naar de oorzaak van dezen geheimzinnigen zelfmoord.

— Naar men verneemt, heeft de stedelijke raad van Alkmaar aan onze beroemde landgenoot, mejufvr. *Toussaint*, die wij weldra als burgeres van 's Gravenhage zullen mogen begroeten [zij is dezer dagen gehuwd met den heer *Bosboom* te 's Hage] bij haar ophanden zijnde vertrek uit eerstgemelde stad, als een bewijs van vereering en hoogschatting, en op de voor haar meest vleijende wijs, eene fraaije vergulde pendule aangeboden.

AMSTERDAM, 28 Maart.

De nieuw benoemde gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië, de heer *Duymaer van Twist*, is den 22sten te Weenen gearriveerd, komende uit den Haag; hij zou zich naar Triest begeven, om van daar de reis naar Oost-Indië voort te zetten.

UTRECHT, 27 Maart.

Gisteren werd hier de 215de jaardag der Academie gevierd. Als naar gewoonte hield daarbij de aftredende rector-magnificus, de hoogleeraar mr. *B. J. L. de Geer*, bij de overdragt van het rectoraat op den hoogleeraar mr. *Opzoomer*, in het groot auditorium voor een talrijk gehoor, eene belangrijke en welsprekende rede *de laudabili cura, quam habuerunt Romani Imperatores instituendae studiosae juventutis* (over de loffelijke zorg der Romeinsche Keizers voor het hooger onderwijs).

Des avonds werd eene serenade door heeren studenten naar oud gebruik aan den nieuwen en aftredenden rector-magnificus, als ook onder anderen aan de beide heeren, den tegenwoordigen en den vroegeren commissaris des Konings, gebragt. Zij liep zonder de geringste stoornis, onder grooten toeloop van volk, ten einde.

ROTTERDAM, 29 Maart.

Reeds lang is van verschillende zijden aangedrongen op de noodzakelijkheid om de stad uit te breiden. Niet alleen dat er gebrek aan woonhuizen is, maar ook de schepen missen goede ligplaatsen. Niet zelden gebeurt het, dat als men niet op stroom lossen wil, men weken moet wachten, alvorens men eene goede plaats vinden kan om zijne goederen uit te leveren. In de Boompjes liggen de schepen in drie rijen achter elkander. In de havens is nauwelijks ruimte genoeg over, om door te kunnen varen. Dit kan zoo niet blijven en onze stedelijke regering schijnt dit te hebben begrepen. Men kan dit ten minste opmaken uit den aankoop van het terrein van

den heer *Valkenier*, aan het einde van het Nieuwe Werk. Zij kan daar voortreffelijke ligplaatsen voor stoombooten maken. Wij hopen, dat onze gissing gegrond moge zijn, want de behoefte is onloochenbaar.

LEEUWARDEN, 29 Maart.

Wederom is in Friesland last gegeven tot het dooden van 59 runderen, makende met de laatst gedane opgaaf een totaal van 1632 runderen.

— Bij de op gisteren alhier plaats gehad hebbende aanbesteding van de uitvoering der vereischte werken tot verwijding, of vergrooting van de buiten- of zeehaven te Harlingen, is daarvan aannemer geworden de heer *Fetze Sjoerds Schaafsma*, aannemer van publieke werken, te Harlingen, voor de som van *f* 102,000. In het geheel waren er 21 inschrijvingsbiljetten ingekomen.

ASSEN, 28 Maart.

Wij kunnen thans met genoegzame zekerheid melden, dat de verbinding der Hoogeveensche vaart met het Meppelerdiep door twee kanaallijnen *door* de stad Meppel zal geschieden en de noodige onteigening in die gemeente is geregeld. Deze onteigening heeft te meer moeite gekost, daar bij den twijfel omtrent den aanleg van het kanaal *dóór* of *om* de stad Meppel geene voorloopige overeenkomsten omtrent den afstand van den grond hadden plaats gehad.

— Wij hebben voor eenigen tijd gemeld, dat schipper *P. Wessemius*, te Smilde, door de arr.-regtbank te Zwolle was vrijgesproken van de tegen hem ingebragte beschuldiging, van de ketting ter afsluiting van het Zwolsche diep bij Genemuiden aan stukken gezeild te hebben, en zulks op grond, dat niet van moedwil was gebleken. Het openb. min. is van dit vonnis in appèl gekomen bij het provinciaal geregtshof van Overijssel, hetwelk daarop den genoemden schipper tot eene maand gevangenisstraf heeft veroordeeld. (*Dr. Ct.*)

GRONINGEN, 31 Maart.

Bij de vele bewijzen van belangstelling in instellingen van Wetenschap en ter bevordering der Nijverheid, welke Zijne Majesteit de Koning reeds gegeven heeft, kan men met genoegen van hier voegen, dat het Zijne Majesteit dezer dagen behaagd heeft, den titel aan te nemen van *Beschermheer der Landhuishoudkundige School te Groningen*.

— Vrijdag l.l. is in een der lokalen van het provinciehuis alhier, onder nadere approbatie aanbesteed: *Het leveren der benoodigde materialen tot het onderhouden der provinciale en groote wegen van de 2de klasse, in zeven afzonderlijke perceelen als:*

1) Voor den weg van Onderdendam over Uskwert naar Uithuizen en voor het trekpad van Onderdendam naar Fraamklap, van de nieuwe til naar Middelstum en van de Eelswerdertil naar Uithuizen; ingekomen 5 biljetten; — de laagste inschrijver was P. WIERSEMA, van Groningen, voor *f* 1948, de hoogste D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 2447.

2) Voor den weg van Onderdendam naar Warffum; — hierop zijn ingekomen zes biljetten; de laagste inschrijver is J. H. LIMBORGH, van Groningen, voor *f* 599; de hoogste D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 768.

3) Voor den weg van Middelstum naar de Loppersummer Klapbrug; — hierop zijn ingekomen elf inschrijvingsbiljetten; de laagste inschrijver was den heer P. WIERSEMA, van Groningen, voor *f* 1490; de hoogste T. VAN DIJK, H.z., te Winsum, voor *f* 1865.

4) Voor den weg van Groningen naar Stroobos; — hierop zijn ingekomen zes inschrijvingsbiljetten; de laagste inschrijver was S. S. HAGEMEIJER, van Noordhorn, voor *f* 1749; de hoogste D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 2394.

5) Voor den weg van Appingedam naar Noordbroek; — hierop zijn ingekomen zes inschrijvingsbiljetten; de laagste inschrijver is D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 1987; de hoogste J. H. ROTTENHUIS, te Delfzijl, voor *f* 2450.

6) Voor den weg van Groningen naar de Zoutkamp; — hierop zijn ingekomen 5 inschrijvingsbiljetten; de laagste inschrijver is H. B. HARKEMA, van Warfhuizen, voor *f* 4478; de hoogste D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 5750, en

7) Voor den weg van Martenshoek naar Winschoten; — hierop zijn ingekomen twee inschrijvingsbiljetten. zijnde H. G. LEINENGA, van Zuidbroek, voor *f* 2995 en D. OOMKENS, te Essen-Bril, gemeente Winschoten, voor *f* 3045.

— Door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken is toestemming verleend, dat door den waarnemenden hoofd-ingenieur van den waterstaat in *Drenthe*, den heer BRUNINGS, overgegaan worde tot een naauwkeurig onderzoek van het plan tot daarstelling van een kanaal van *Groningen* naar *Assen*, en daarvan het voorloopig project opgemaakt, waartoe tevens het in *Drenthe* aanwezige personeel van 's Rijks waterstaat beschikbaar is gesteld.

Wij vernemen verder, dat de heeren VAN ITTERSUM, QUINTUS en SCHILTHUIS uit *Groningen*, CARSTEN, VOS en GREVELINCK uit *Assen*, te *Vries* met den heer BRUNINGS eene bijeenkomst hebben gehouden, en daarin besloten is, dat de opneming langs twee verschillende en op sommige plaatsen nog al van elkander verwijderde rigtingen zal plaats hebben, — en eene beslissing dienaangaande, behalve van de meerdere of mindere kostbaarheid, waarschijnlijk mede afhankelijk zal zijn van meerdere of mindere medewerking van partikulieren of besturen, vooral ook van het kosteloos afstaan der gronden, van geldelijke tegemoetkoming en van andere medewerking.

— Op den 22sten April 1851, des morgens te elf uur, zal de eerstaanwezende ingenieur te Groningen, onder nadere goedkeuring van den minister van oorlog, in het logement *het wapen de Zeven Provinciën*, in het openbaar aanbesteden:

1) Het doen van eenige herstellingen en vernieuwingen aan de fortificatiemetsel- en timmerwerken en aan de militaire gebouwen enz. van de vesting Groningen en de linie op de hoogte van Helpman; benevens het gewoon éénjarig onderhoud van die voorwerpen, met levering van al de daartoe noodige bouwstoffen;

2) Het doen van herstellingen aan het buskruidmagazijn in bastion no. 11 te Groningen, met bijlevering van de daartoe noodige bouwstoffen.

— Heden is alhier binnengekomen het kofschip *Jeanne Agatha*, groot ruim 60 lasten, kapt. L. P. JAGER, van Noordbroek, gebouwd bij U. O. VAN DER WERFF, te Hoogezand.

— Op heden is alhier de eerste jaarlijksche paardenmarkt gehouden; wat betreft de aanvoer, was er van alle soorten een groot aantal ter markt. — Fransche koopers waren niet aanwezig, waardoor de prijzen flaauw zijn gebleven, en weinig handel is gedaan. — In het laatst der markt was re nog al eenige variatie.

— Betrekkelijk de nieuwe haven buiten de Steentilpoort kunnen wij thans berigten, dat de daarstelling derzelve, door het schoone weder, begunstigd, groote vorderingen maakt. — Daar de paardenwed in de Steentilpoortengracht door dit bestek is vervallen, is men thans bezig om in de Kleine-poortjes-gracht eene andere daarvoor in de plaats te maken. Deze zal in navolging van die in verschillende Hollandsche steden, door een' regel keerpalen, lang 80 Ned. ellen worden afgeschut, waarvan 50 ellen ter breedte van 10 ellen, en verder aan weê-zijden een schuins staande vleugel lang 15 ellen; — aan den walkant zal een plankpad voor voetgangers worden gemaakt, zoodat men in de gelegenheid zal zijn gesteld, om de paarden bij den toom in het water te laten loopen en zwemmen; — de bodem zal worden gelegd van zand en fijn puin.

— In de gisteren gehoudene godsdienstoefeningen der Christelijke Afgescheidene gemeente alhier, maakte de weleerw. heer N. H. DOSKER aan zijne gemeente bekend, dat hij voor de op hem uitgebragte beroeping naar Aduard had bedankt.

— Vrijdag laatstleden is alhier overleden zekere ANTONI VAN DEN BERG, oud 75 jaren, van wien als eene bijzonderheid kan worden vermeld, dat hij meer dan vijftig jaren heeft gefungeerd als bediende van de respective policiemeesters van de Martinikerk.

— Gisteren is gearresteerd J. C. E., scheepsjager buiten het Kleine poortje alhier. Men verneemt, dat hij den vorigen dag den veldwachter BRANDS, te Hoogezand, die hem het dobbelen op den publieken weg wilde beletten, heeft mishandeld en verwond. Hij is dezelfde, die eenigen tijd geleden zich jegens een' commies heeft vergrepen en toen tot twee maanden gevangenisstraf is veroordeeld geworden.

— Ten bewijze van den belangrijken uitvoer van vee uit deze streken, dient, dat er van af den 19den Februarij tot den 5den Junij 1850 door de Schanshalsterzijl zijn gevaren 148 schepen, beladen met 2277 melkkoeijen, 1507 ossen en 4703 lammeren; 57 van deze schepen ontvingen hunne lading te Onderdendam, 51 te Middelstum, 19 te Winsum, 19 te Warffum en 2 te Bedum.

— Als eene bijzonderheid dient vermeld te worden, dat in deze provincie eene familie woont, bestaande uit 7 leden, die te zamen den ouderdom van 552 jaren tellen, en allen nog in het bezit hunner zintuigen zijn. Het oudste lid telt 88 en de jongste 71 jaren.

— Men deelt ons mede, dat Vrijdag laatstleden bij den onderwijzer te Middelbert een schaap één lam heeft geworpen, hebbende twee koppen, 4 ooren, 4 oogen, 2 pooten voor en 4 achter.

— Uit *Uithuizen* wordt den 24sten Maart aan de *Rott. Ct.* geschreven: „Een oud gebruik heeft in het naburige Uskwert tot een proces aanleiding gegeven, waarbij eene merkwaardige omstandigheid waargenomen wordt. De zaak is deze: Een arbeider bezat twee schapen, welke hij op het land van zekeren landbouwer liet grazen. De laatste, die dit altijd had toegelaten, kwam te overlijden en zijne erven vorderden, dat de schapen werden weggehaald, en daar dit niet geschiedde, werden ze naar een schutstal gebragt. Nu ontwikkelde zich een proces tusschen den arbeider en de erven, dat alle instantiën doorliep en aan welks einde de arbeider in het ongelijk gesteld en tot betaling van alle kosten veroordeeld werd. De arbeider is daartoe echter evenmin in staat, als om de schapen te lossen, die eenige honderden guldens verteerd hebben. De schapen zien er intusschen merkwaardig uit. In geen 4 jaren geschoren, kan men de dieren in hunne vacht bijna niet vinden."

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 23sten dezer is benoemd tot procureur bij de arrondissements-regtbank te Appingedam mr. M. E. CLEVERINGA, advokaat te dier stede.

— Den 27sten Maart werd te *Akkrum*, in eene vergadering der floreenpligtigen, dadelijk met eenparigheid van stemmen tot Christen leeraar beroepen do. A. G. RIJKENS, te Appelscha.

— Als eene groote zeldzaamheid wordt ons uit *Noordlaren* vermeld, dat een tweejarige hond van T. B. aldaar, zich den 27sten dezer op den oever van eene sloot bevindende, eene sterke beweging in het water vernam. — IJlings springt hij er in, zwemt pijlsnel drie à vier passen door het water, zoodat hij voor dat oogenblik niet was te zien, en boven water komende, bragt hij op den wal eene visch, welke zwaar was *dertien halve N.* ℔, tot groote verwondering van zijnen meester, die er zich juist op het oogenblik bij bevond.

— Te Koevorden heeft men dezer dagen het huis van J. D., in het midden der stad gelegen, in één nacht van boven tot onder geteerd, — zonder dat de policie zulks ontdekte.

— Men berigt ons uit *Hiaure*, den 28sten Maart: „Sedert lang gevoelde men in de noordelijke streken van Friesland behoefte aan het verbeteren van wegen en het bevorderen der communicatie tusschen verschillende plaatsen. Dikwijls werden daarover de wenschen geuit, onder elkander veel besproken, en pogingen gedaan, de plannen tot wezenlijkheid zien te brengen. Zoo had men dan vroeger ook reeds gesproken, eenen puinweg aan te leggen van Dockum, over Holwerd, naar Leeuwarden. Dit vond bijval, aanmoediging en ondersteuning, doch eene vraag, welke rigting en welk beloop die weg zou nemen? bleef lang onopgelost. Na veel over en weder; veel voor en tegen; na veel persoonlijk belang achter- of voorwaarts gebragt; veel algemeen voordeel voorbijgezien of opgebeurd te hebben, is men het nu eens, welke rigting de weg zal nemen. Of het plan van uitvoering in overeenstemming is met het doel, 't welk men zich met dien weg voorstelt, is eene vraag, waarvan de beantwoording ons niet toekomt en waarover wij liever zwijgen. De toekomst zal het ons doen zien."

— De Provinciale Staten van Zeeland hebben in hunne buitengewone vergadering van den 24sten en 25sten Maart j.l. besloten:

1) dat de commissie van landbouw *niet* behouden zal worden; — 2) dat het fonds van den landbouw beschouwd zal worden als eigendom der provincie, mits blijvende bestemd ten voordeele van landbouw en veeteelt; — 3) dat de reeds uitgeloofde premiën zullen uitbetaald worden uit de verder voor den landbouw toegestane gelden.

— De minister van oorlog heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat het instructie-bataljon bestemd is ter opleiding van jongelingen tot *korporaal* en van *korporaals* tot *onder-officier* der infanterie, hetzij voor het leger hier te lande, hetzij voor dat in Oost-Indië; voorts ter opleiding van kwartier- en betaalmeesters; dat in den regel geene andere jongelingen bij het instructie-bataljon mogen worden aangenomen, dan de zoodanigen, die den ouderdom van ten minste *zestien* en ten hoogste *achtien* jaren hebben bereikt, van een gezond ligchaamsgestel en goed onderwezen zijn in het lezen en schrijven en in de vier hoofdregels der rekenkunde; dat ter opleiding van kwartier- en betaalmeesters geene jongelingen bij het instructie-bataljon worden aangenomen, maar dat daartoe jeugdige militairen uit het leger bij dat bataljon worden gedetacheerd; dat verzoeken tot admissie uitsluitend aan den chef van het instructie-bataljon behooren te worden gedaan.

— Naar men verneemt, zijn door het departement van oorlog de noodige bevelen uitgevaardigd, om de miliciens der ligting van 1850 den 15den Mei aanstaande in dienst te doen treden bij de korpsen, waarbij zij zijn ingedeeld geworden.

— Men schrijft uit *Leer*, van eergisteren: „De handels deputatie brengt het volgend schrijven ter algemeene kennis: „Wij haasten ons, den afgevaardigden van den handelsstand bekend te maken, dat onze regering, met toestemming van de algemeene standen-vergadering, met de K. Pruissische regering is eens geworden, om den Eemstol, even als het sluisgeld op de Eems en het Eemskanaal, van af den 1sten April e.k. in 't vervolg niet meer te heffen. — *Hannover*, den 19den Maart 1851. De K. Hannoversche minister van financiën v. HAMMERSTEIN."

— Uit *Rendsburg* wordt van den 27sten dezer het volgende handelsnieuws gemeld: „De invoerregten op de koffij, steenkolen, suiker, thee, tabak zijn met 20 pCt., die op hout en wijn buitengewoon verhoogd geworden."

INGEZONDEN STUKKEN.

Benoeming van Rijks-schatters voor de personele belasting.

Voor de administratie van 's Rijks-belastingen moge het noodzakelijk zijn om ter vervulling der bovenbedoelde betrekking geschikte personen te kiezen, voor de ingezetenen daarentegen is het van het uiterste belang, dat die personen tevens onafhankelijk zijn; een groo aantal belastingschuldigen toch vertrouwen jaarlijks hunne belangen met opzigt tot de taxatie en stelling hunner voorwerpen aan deze schatters toe, en hoedanig de uitkomst daarvan ook moge wezen, moeten zij zich daaraan onderwerpen, zonder dat te hooge schattingen, andere dan die welke het gevolg zijn van klaarblijkelijke abuizen, hun regt tot het indienen van reclamatiën kunnen geven.

Teregt is dan ook bij eene instructie van den 23sten Maart 1833, no. 39, vastgesteld, dat de controleurs de door hen voor te dragen personen moeten kiezen »uit de gegoede ingezetenen van den middelstand, van erkende braafheid en ervarenheid, het algemeen vertrouwen bezittende en dat der administratie waardig", met uitdrukkelijk verbod wijders, »om daarvoor in aanmerking te nemen *Rijks-* en *Gemeente-Ambtenaren* of *Kantoorbedienden* derzelve."

Het valt niet te ontkennen, dat wanneer deze regelen stiptelijk werden opgevolgd, de keuze der personen weinig te wenschen zoude overlaten, maar behalve dat daarvan door de administratie soms op eene aanstootelijke wijze wordt afgeweken, is de *jaarlijksche* benoeming der schatters voor derzelver onafhankelijkheid eene zeer gevaarlijke klip.

De controleur immers leidt het werk der schattingen; aan hem is tevens verbleven om de schatters op een volgend jaar al dan niet weder voor te dragen, en gehoorzaamt nu deze of gene schatter niet gereedelijk aan de van den gezegden hoofd-ambtenaar bekomen wenken, dan loopt hij al ligt gevaar om bij eene volgende gelegenheid niet weder in aanmerking te komen.

Zoo lang derhalve de benoeming niet voor een' onbepaalden tijd plaats vindt en de voorschriften der bovenaangehaalde instructie niet strengelijk worden nageleefd, zoo lang, zeggen wij, kan men geene onafhankelijke schatters verwachten, maar zullen zij steeds blijven wat zij nu in het algemeen zijn, afhangelingen van de controleurs.

Intusschen dalen de hieruit voortvloeijende gevolgen alwederom op het hoofd van den niets kwaads vermoedende ingezeten neder; deze ziet dikwijls bij iedere opvolgende schatting de huurwaarde zijner woning vermeerderen of wel het mobilair tot boven den omslag naar het tarief opgevoerd, zonder dat hij daartegen gegronde klagten kan inbrengen, want het is immers het werk der schatters die hij zelve heeft ingeroepen; maar de uitwerkselen van deze handelwijze zullen vroeg of laat niet achterwege blijven; de groote hoop moge zich eenigen tijd door schoonschijnende redenen laten verblinden, het oog van den met gezond verstand begaafden burger dringt dieper door; hij ziet in deze inwerking der controleurs een fijn uitgezocht middel om de belasting van jaar tot jaar meer productief te maken.

Doch het is ons oogmerk niet om ter dezer zake in bijzonderheden te treden; wij wenschten enkel eenige overwegingen in het belang der ingezetenen mede te deelen en in het bijzonder te doen uitkomen het noodzakelijke om steeds onafhankelijke personen tot schatters te benoemen.

GRONINGEN, Maart 1851. E.

Kantooruren der Ontvangers.

Terwijl bij art. 316 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad* no. 38) is bepaald, dat alle kantoren van de ontvangers, wat de in- en uitgaande regten en de accijnsen betreft, moeten geopend zijn:

Van den 16den November tot den 15den Februarij van 's morgens 8 uur tot 's middags 12 uur en 's middags van 2 uur tot 's avonds 5 uur.

Van den 16den Februarij tot den 15den Mei en van den 16den Augustus tot den 15den November van 's morgens 7 uur tot 's middags 12 uur en van 's namiddags 2 uur tot 's avonds 7 uur, en eindelijk,

Van den 16den Mei tot den 15den Augustus, van 's morgens 6 uur tot 's middags 12 uur en van 's namiddags 2 uur tot 's avonds 8 uur, —

moge de onderstaande kennisgeving, welke in de kerken der gemeente G........, in deze provincie, is afgekondigd, tot bewijs dienen van de willekeurige uitvoering, welke somtijds aan de voorschreven wetsbepaling wordt gegeven en tevens van het gebrekkige toezigt, hetwelk daarop wordt uitgeoefend.

Kennisgeving.

„De ondergeteekende, ontvanger der directe belastingen en accijn- „sen te G........, maakt de belastingschuldigen bekend, dat van „af den 1sten Januarij 1851, zijn kantoor zal geopend zijn zoo als „de wet bepaalt, van 's morgens 9 tot 12 en des namiddags van „2 tot 4 uur, en dat hij zonder aanzien van persoon zijn kantoor „precies te 12 en 4 uur zal sluiten, zoodat zij die later komen niet „meer zullen worden geholpen."

G........, 19 December 1850.

De Ontvanger voornoemd:
(*get.*) S...

Moet deze maatregel van de zijde des ontvangers worden toegeschreven aan eene opzettelijke zucht tot afwijking der bestaande wettelijke verordeningen, dan wel aan volslagene onbekendheid daarmede? Wij zullen deze vraag niet beantwoorden, maar alleen te kennen geven, dat daaraan door den ontvanger, tot groot ongerijf en misnoegen der ingezetenen, strengelijk de hand wordt gehouden, zoodat het wenschelijk ware dat hem daaromtrent door zijne superieuren eenige teregtwijzingen wierden toegediend.

Omslag der gemeentelasten.

Veel wordt er in deze dagen geschreven en gewreven over ons tegenwoordig stelsel van Rijks belastingen; maar bestaan daarin onbillijkheden, zij kunnen wel niet erger zijn dan die, welke bij de hoofdelijke omslagen der gemeentelasten worden aangetroffen.

Trouwens is deze omstandigheid ook bekend genoeg, dan dat het noodig zoude zijn om deswege in een breedvoerig betoog te treden; maar geheel overbodig hebben wij het toch niet willen achten, om de aandacht nog eens in het bijzonder te vestigen, niet alleen op de onregtvaardigheden, welke daarmede worden gepleegd, maar mede op de ongelijke toepassing in de verschillende gemeenten.

Wij willen daartoe de roosters nemen van de gemeenten *Zuidbroek* en *Haren*; in de eerstgemelde gemeente bedroeg het totaal van den omslag *f* 2700; in Haren *f* 2050.

In *Zuidbroek*, met eene bevolking van circa 1700 inwoners, heeft men daartoe 36 klassen geopend en is begonnen met de *eerste* klasse op *twaalf procent* te stellen, terwijl men daarentegen in *Haren*, eene bevolking hebbende van ruim 2600 zielen, slechts 20 klassen heeft aangenomen en het maximum op *drie procent* heeft bepaald.

Hieruit volgt mitsdien, dat de hoogste contribuabele in de gemeente *Zuidbroek* betaalt *f* 324 en die in de gemeente *Haren* slechts *f* 61,50.

Hoe grooter het aantal klassen is, des te meer gelegenheid bestaat er natuurlijk om de verschillende ingezetenen in verhouding met hunne krachten en vermogen te belasten en om vooral den minder gegoede zijne bijdragen gemakkelijk te maken; want ware in *Haren* het tarief van *Zuidbroek* in werking, dan zoude de man, die aldaar in de eerste klasse is aangeslagen en nu slechts *f* 61,50 betaalt alsdan eene som van *f* 246 moeten voldoen, en hierdoor zoude dan weder de tax der lagere klassen aanmerkelijk kunnen worden verminderd. — Voor hem, die eenigzins met de gegoedste ingezetenen te *Zuidbroek* en te *Haren* bekend is, zal het enorme verschil in de toepassing der lasten in deze gemeenten nog meer in het oog vallen.

Doch niet enkel dat men zich over het onvolledige van het tarief in de gemeente *Haren* moet bejammeren, maar naar wij in het zekere zijn geïnformeerd, heeft men aldaar vóór den maatstaf der hoogere klassen nog niet eens gebruik gelieven te maken van de vrijheid, welke daartoe aan het bestuur was verleend; het maximum toch was *vier procent*, terwijl men niet verder is gegaan dan *drie procent*, waarvan de gevolgen noodwendig al wederom op de schouders van den minder gegoeden burger moeten nederdalen.

F. VON STURLER.

Gemeente HAREN, Maart 1851.

HOLWIERDE, 19 Maart 1851.

Wanneer wij eenen eenigzins opmerkzamen blik rondom ons slaan, dan merken wij bij elken mensch een streven naar *vrijheid*, naar *zelfstandigheid*. De zucht om vrij te zijn, is, in onze dagen, tot allen doorgedrongen, wordt overdreven; die zucht gunt aan den vrijheidsknop des geestes niet altijd den tijd zich tot bloesem te ontsluiten, veel min om zich tot vrucht te ontwikkelen; onheilige handen worden naar hem uitgestrekt; ontijdig wordt hij dikwijls van de plant gerukt die *hem alleen* konde voeden en tot volkomenheid vormen.

Streelend is het evenwel voor den mensch op te merken, hoe, op menigvuldige wijzen, enkele personen en aanzienlijke genootschappen en maatschappijen werkzaam zijn om den geest tot die rijpheid te brengen, waarvoor hij vatbaar is; om den knop der vrijheid te beschermen tegen moedwillige of ruwe handen.

Een eerste middel, daartoe strekkende, ziet men, teregt, en algemeen, in opvoeding door gepast onderwijs, berekend naar den aanleg van den mensch, naar de vatbaarheid van ieder in het bijzonder en gewijzigd naar de behoeften van den tijd. Zoodanig onderwijs is eene belangrijke zaak geworden, getuige daarvan de algemeene opgewektheid, in onze dagen, bij het uitzigt op eene nieuwe wet op het onderwijs.

En alhoewel het te denken staat, dat onder die algemeenheid van uitzigt, bij enkelen het alleen zal zijn om eene ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen, bij anderen ter bereiking van eigene oogmerken en bijzondere bedoelingen, zoo zijn daaronder zeker velen, die zich door warme belangstelling laten leiden, in de heilige zaak der menschheid, om, door ontwikkeling en vorming, den mensch tot zijne bestemming te brengen.

Onder al die middelen nu, die aangewend worden om die gewigtige zaak der volksopvoeding tot eene volksaangelegenheid te maken, om allen op te wekken daartoe mede te werken, dat het onderwijs krachtig en bij allen werke; die den vriend van opvoeding en onderwijs een regt begrip der zaak geven, in haren omvang en in hare strekking; die hem in staat stellen de zaak van nabij en regt te leeren beoordeelen; die hem gewigtige wenken en nuttige aanwijzingen geven, om ten hunnen nutte, ijverig mede te werken; die daarenboven ook voor de huiselijke opvoeding een licht ontsteken om *vader* en *moeder* bij het werk der opvoeding voor te lichten, — onder de vele middelen daartoe tellen wij ook het Nederl. Tijdschrift voor onderwijs en opvoeding, inzonderheid ten dienste van ouders, onderwijzers en de plaatselijke toezigten op het onderwijs; dat voorzeker bij velen nog onbekend is en niet zoo algemeen gelezen wordt als het zulks, naar onze wijze van zien, verdient.

Bij het herlezen van een paar stukjes uit den voorgaanden jaargang werd ik versterkt in mijn voornemen, om dat Tijdschrift, langs dezen weg, den vrienden van onderwijs en opvoeding onder de aandacht te brengen en hen op hetzelve opmerkzaam te maken. De bedoelde stukjes komen voor in no. 2, en zijn getiteld: Het tegenwoordige en de school; uitgesproken door den heer dr. NOORDEWIER bij de openbare prijsuitdeeling aan 't Gymnasium te Winschoten, 1849; en Het lager onderwijs, eene zaak van staats- en maatschappelijk belang, voorgedragen in de jaarlijksche provinciale vergadering, op den 24sten Mei 1850 van de afdeelingen van het Nederl. Onderwijzers-genootschap in de prov. Groningen; door mr. G. DIEPHUIS, schoolopziener in de 2de afdeeling van het 5de distrikt en nu lid van de provinciale staten.

Dit Tijdschrift telt reeds achttien opeenvolgende jaargangen, waarvan de 11 eersten eene afzonderlijke serie uitmaken, zoodat het eerstuitgekomen stuk van dit jaar behoort tot den 8sten jaargang der nieuwe serie. Elke jaargang bestaat uit 4 stukken.

Men vindt er, behalve de stukken regtstreeks het onderwijs en de opvoeding betreffende, menig belangrijk stukje, 'twelk ook uit een ander wetenschappelijk oogpunt zijne waarde heeft. Zoo treft men in het 1ste stukje van den vorigen jaargang aan eene redevoering door dr. C. H. VAN HERWERDEN, C.H.z. over den invloed van de beoefening der natuurkundige wetenschappen op het gevoel voor het verhevene in den mensch.

In no. 3. Eene voorlezing: over den tijd, de middelen om hem te meten en de wijze, waarop hij in verschillende tijden en bij onderscheidene volkeren gemeten is of nog wordt gemeten.

In no. 4. Een stuk »over *regten* en *pligten*"; dat vooral in onze dagen de bijzondere aandacht verdient.

H. J. v. BELKUM.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA